

REDACTORI:
DR. B. CONSTANTINESCU
V. GR. BORGovan
TH. D. SPIREANȚIA
P. GARBOVICENU
A. DULEU
ENIU D. BALȚĂNU

LUMINĂ PENTRU TOȚI,
REVISTA PEDAGOGICĂ

TIPOGRAFIA ȘCOLELOR, E. D. BALȚĂNU
96, STRADA LIPSCANI, 96

Un număr costă 1 leu și 50 bani.

C. 1509

— Domnii abonați cari sunt în restanță, îi rugăm a plăti abonamentul. —

ABONAMENTUL PE ANUL VI:

PE UN AN	12 LEI
PE ȘESE LUNI	6 „
PENTRU STREINATATE PE UN AN	15 „
„ TERILE ROMANE LIMITROFE	6 FIORINI

Ediția de lux costă 20 Lei

REVISTA PEDAGOGICA

„LUMINA PENTRU TOȚI

APARE IN BUCURESCI, O DATĂ PE LUNĂ ÎN 64 PAG

SUB CONDUCEREA UNUI COMITET

Compus din D-nii Dr. B. Constantinescu, V. Gr. Borgovan, Th. D. Sperantia,
P. Gârboviciu, P. Dulfu, A. Lupul-Antonescu și Eniu D. Bălțanu

CALEA MOȘILOR No. 138. — ABONAMENTUL PE UN AN 12 LEI

Cuprinsul N-rului 2, anul VI, 1—31 Iulie 1890.

	Pag.
Comitetul de Redacție	6
Știința la îndemâna tuturor. Scrisoarea a 26-a, „Alimentele de nutriție“ de E. B.	6
Proiect de programă a studiilor școalelor primare urbane de ambe- sexe, (fine)	7
Practica pedagogică la școala normală de institutori în București. Doă lecții practice: 1) Cl. I. Tratarea bucății de cetire „Nuca cea verde,“ (de la 8—8 ¹ / ₂ ore) de G. A. ANTONESCU și 2) Scri- erea (de la 8 ¹ / ₂ —9 ore) de N. NICOLESCU, absolvenți ai școalei normale de institutori din București	85
Scopul conferințelor învățătorești (extras din discursul rostit de D-l STEF. IONERCU-CHEIANU, pronunțat la deschiderea Conferin- țelor din Vâlcea)	95
Impărțirea premiilor la școalele din București în zilele de 25, 26, 29 și 30 Iulie a. c	99
Progresul școlăii primare din București (Discursul D-lui DIMITRIE CONSTANTINESCU, directorul școlăii primare No. 6 din Galben)	102
Misiunea principală a școlăii primare (Discursul D-lui Hasdeu, delegatul ministerului instrucțiunii publice)	107
Didactica Magna, de Amos Comenius, tradusă în românește de P. GĂRBOVICEANU, doctor în filosofie, profesor la Seminarul central și de limba română la școala Normală a societății din București, (urmare) Cap. XVII	110
Școala rurală (Distribuirea premiilor în comuna Dămieniști)	117
Tot al II-lea concurs pedagogic,	119
Al III-lea concurs pedagogic, de Eniu Bălțecu	120
Cestionarul revisorului școlar din Bacău-Roman către învățătorii săi Cursul de lucru manual	122

REVISTĂ PEDAGOGICĂ

Comitetul de Redacție al Revistei se compune din următorii profesori:

Dr. Barbu Constantinescu

V. Gr. Borgovan.

Th. D. Speranță.

A. Lupul-Antonescul.

P. Gârbovicénu.

P. Dulfu.

Eniū Bălténu.

NB. Orce privește redacția și administrația se va adresa la subsemnatul director :

Eniū Bălténu, București.

STIINȚA LA INDEMÂNA TUTUROR ¹

Sau viața omului și a animalelor etc., scrisă în formă de epistole către o fetiță.

Serisoarea a 26-a. „Alimentele de nutriție.“

Dragă fetiță, știi că focul din năuntrul tău consumă, arde nencetat cea ce mănânci, așa că tu lucrezi mereu pentru dinsul. Cu aceasta nu voi să zic însă că acel foc consumă, arde tot așa în cât nu-ți mai rămâne nimic din cea ce mănânci, nu, Doamne ferește; căci, dacă ar fi așa, atunci ce ar mai rămâne sângelui spre a nutri corpul și a tot repara dărimările continue ce se fac în organele noastre? Aceasta învederează că în tot ce mâncăm se află două părți cu totul deosibite: adică o parte destinată combustiei, arderii, și alta destinată nutririi, hrănirii corpului; cea ce însemnează că partea întâia cuprinde *alimente de combustie*, despre care am vorbit, pe când partea a doua cuprinde *alimente de nutriție, de hrană*, despre care am să-ți vorbesc astăzi.

Față cu această deosibire între alimentele arzătoare, și între cele hrănitore, unele persoane ar zice poate că ar fi bine să mâncăm numai de cele din urmă. Aceasta însă nu se poate, căci cele două feluri de alimente se găsesc împreună aproape în tot ce mâncăm. Așa de exemplu un dumișcat de pâine care se face din făină cuprinde tot cea ce era în făină și în făină se află un aliment arzător și un aliment nutritor. Ei bine; ca să găsești chiar în făină alimentul de combustie și alimentul de nutriție, ia o mână de făină și toarnă de sus un șiotuș subțire, subțire de tot de apă, frământând-o încetșor între degete. Apa se va albi, ducând

¹ Vezi numerile precedente ale acestei reviste.

cu sineși un praf fin ce-ți va fi lesne să-l culegi, dacă apa va cădea într'un vas, unde praful se va depune îndată. Acest praf nu este altceva de cât scrobială albă de care se întrebuintează la scrobirea rufelor, și scrobiala este un combustibil minunat, un aliment arzător. Oamenii învățați au ajuns să știe din ce se compune ea, găsină într'insa oxigen, idrogen și carbon combinate împreună în așa proporții, în cât 100 grame scrobială cuprind :

Carbon . . .	45 grame	}	=100 de grame
Idrogen . . .	6 grame		
Oxigen . . .	49 grame		

vezi cât carbon cuprinde scrobiala ! 45 de părți dintr'o sută, adică aproape jumătate din ea este carbon ; de aceea scrobiala este un combustibil escelent, adică arde foarte bine. Tocmai din cauza naturii sale, ea dă naștere mai multora din *combustibilele* noastre *alimentare*, precum sunt zahărul, spirtul, etc., dupe cum cantitatea carbonului scade sau crește. Astfel dacă în loc de 45 părți de carbon, rămân numai 36 de părți carbon, atunci scrobiala este schimbată în zahăr. Vezi ce apropiere este între scrobială și zahăr ? Tot aceeași apropiere este între zahăr și pâinea cea albă, fină de tot, care se face mai mult din floarea făinei. Dar zahărul se apropie și de alcool, de spirt ; căci cam a treia parte din carbonul zahărului se împreună cu două treimi ($\frac{2}{3}$) din oxigenul lui și formează acid carbonic care zboară, iar cea ce rămâne formează spirtul, un combustibil care arde mai bine de cât scrobiala și chiar de cât zahărul, pentru că 100 grame de spirt cuprinde :

Carbon . . .	53 grame	}	=100 de grame
Idrogen . . .	13 grame		
Oxigen . . .	34 grame		

Toate acestea te uimesc, nu este așa ? Dar, ce ai zice dacă ți-aș spune că batista ta de buzunar este compusă

tocmai din aceleași substanțe cași scrobiala și în aceleași proporții, și că un chimist ți-ar putea face din ea un păhar de apă dulce sau un păhăruț de rachiū ? Ceva mai mult : de la lemnul ce puī pe foc în sobă până la scândura scăunelului tău, tot ce e în lemn este cam în acelaș caz ca batista ta, și dacă oamenii nu fac încă tone de zahăr și buți de rachiū din pădurile ce ei taie, cauza este numai scumpetea, căci acest zahăr și acest rachiū ar costa mai mult de cât celelalte. Dar, dacă oamenii învățați (chimiștii) vor găsi un procedeu ieftior, economic și perfecționat, atunci aceste două articole se vor iefteni așa de mult, în cât fabricile actuale cari fac zahăr și alcool din sfeclă, cartofi și cereale, nu vor mai putea duce.

Dar să ne întoarcem la făina noastră de care ne am depărtat atât de mult. Ziceam să ieī o mână de făină și să torni peste ea, de la oarecare înălțime, un firisor de apă ca să se ducă scrobiala din ea, așa ca să-ți rămână în pumn o substanță albicioasă, elastică și lipicioasă, în cât, dac'ai vrea să poți face din ea un foarte bun cleiū, și această substanță se numește *gluten* în latinește, care pe românește însemnează *cleiū*.

Acest gluten uscat este cam transparent și se poate sparge. Pus în spirt îl poți păstra foarte lung timp, pus în apă espusă la aer putrezește numai de cât, iar dacă-l puī în leșie de sodă sau de potasă se disolvă în curënd. Dacă ieī 100 grame de gluten și-l analizezi, găsești în el :

Carbon . . .	63	grame	} = 100 de grame
Idrogen . . .	7	"	
Oxigen . . .	13	"	
Azot	17	"	

Aci vezi un corp nou : *azotu*, care se află în sânge, în lapte, în ou, etc.

Nu știū dacă ai fost vreodată de față, când cineva s'a

tăiat la mână, ori s'a lovit rău peste nas, în cât să-î curgă sânge. În asemenea cas n'ai fi avut de cât să pui un lighean în care să curgă sângele de la acele persoane și apoi, dupe câteva momente, ai fi observat că sângele din lighian s'ar fi despărțit de sineși în doă părți, anume : o parte lichidă gălbuie și transparentă, altă parte închegată și roșie, plutind pe d'asupra, care este chiagul sângelui. Culoarea roșie a acestui chiag vine de la nenumăratele corpulețe mici roșii și cari sunt reținute ca într'o plasă de țesăturile unei *substanțe deosibite* asupra căriia trebuie să ne oprim puțin.

Această substanță este albicioasă, elastică și lipicioasă. Uscată este cam transparentă și se poate sparge. Pusă în spirt se păstrează cât vrei ; pe când, dacă se pune în apă espusă la aer, putrezește numai de cât. Într'o leșie de sodă sau de potasă se topește cu înlesnire. Numele acestei substanțe este *fibrina*. Dacă iei 100 grame de această substanță și o analizezi vezi că ea cuprinde :

Carbon . . .	63	grame	}	=100 de grame
Idrogen . . .	7	"		
Oxigen . . .	43	"		
Azot	17	"		

Fibrina formează fibrele musculilor (cărni) cuprinși în sânge, aproape formați pe jumătate.

Din acestea vezi că *glutenul* și *fibrina* cuprind întocmai aceleași elemente și în aceleași proporții, cea ce însemnează că acești doi corpi nu fac de cât unul singur, cu singura deosibire că glutenul se află în pâine și fibrina în sânge.

Iată deci un prim aliment de nutrițiune, adică glutenul sau fibrina, cea ce însemnează că dacă ai fi pe-depsită să mănânci pâine *goală*, să nu te temi că nu vei fi hrănită ; căci în ea se află scrobială pentru întreținerea căldurii și gluten pentru hrănire. Cu acestea cor-

pul poate trăi, dar portarul lui (gustul) nu prea poate fi totdeauna mulțămît, mai ales la *fetițe* obișnuite cu mîncări gustoase și cu zaharicale.

— Dar pruncii cari trăesc numai cu lapte ce sug, unde găesc ei fibrina ?

— Crezi că m'ai prins. Află că fibrina nu se află în lapte sau mai bine zis se află, dar sub alt nume. In adevăr, ia o oală cu lapte prins. Ce observi la ea ? Deasupra o posghiță subțire grasă din care se scoate untul, apoi lapte inchegat și dedesubt zer. Dacă ții laptele inchegat, fără pic de smântână, și-l usuci, vei vedea că se preface în pulbere fină căriia s'a dat numele de *caseină*, de la vorba latină *caseus* (brînză), căci caseina e elementul principal al brînzii. Dacă analizăm 100 grame de *caseină* găsim că ea cuprinde :

Carbon . . .	63	grame	}	=100 de grame
Idrogen	7	"		
Oxigen . . .	13	"		
Azot	17	"		

Precum vezi, caseina este tot una cu glutenul, prin urmare și cu fibrina. Va să zică dupe gluten, al doilea aliment de nutriție este caseina. Dar caseina nu se află numai în lapte, ci și în mazăre, bob, linte și fasole cari sunt pline de brînză, cea ce ți se pare negreșit foarte ciudat și aceasta numai din cauză că la noi lumea nu știe să tragă profit din științe, pe cînd alte popoare au ajuns să facă cașcavaluri din mazăre, fasole și din celelalte legume farinoase. Chinezii inșiși sunt mai înaintați de cât noi în această privință. In adevăr, orcine s'a dus în orașul Canton din China, a văzut vînzându-se pe strade niște cașcavaluri mici, frumușele și bune la gust, făcute din mazăre, fără pic de lapte. Pentru aceasta ei prefac mazărea în ciulama subțire și apoi o lasă să se inchege, să se prindă acea ciulama, intocmai cum se

lasă laptele. În urmă, dupe ce s'a încheat bine de tot, ei store, apasă, tescuiesc foarte tare ciulamaua cea încheată, îi dau sare, o pun în forme cași noi și cașcavalul este gata, un adevărat cașcaval, compus de caseină adevărată, așa că, dacă am da unui chimist să analizeze 100 grame din acest cașcaval, el ar găsi :

Carbon . . .	63	grame	} = 100 de grame
Idrogen . . .	7	"	
Oxigen . . .	13	"	
Azot	17	"	

Vezi deci că caseina se află în aceeași cantitate în brânza din lapte și în cea din mazăre, cea ce înseamnă că cine n'are lapte se poate hrăni întocmai cu mazăre sau fasole, numai să se înțeleagă cu portarul din gură (cu gustul).

Dar, afară de glutenul pâinii și caseina laptelui, fibrina se mai formează dintr'un al treilea aliment de nutriție, numit *albumină* și care nu este altceva de cât albușul oului. Spre a pricepe însă mai bine aceasta, n'ai de cât să-ți întorci privirea la cea ce se petrece în natură. În adevăr, știi că puii de pasăre es din oă. Astfel, ia un oă proaspăt și în loc să-l mănânci, pune-l sub o cloșcă 22 de zile și vei vedea atunci eșind din el un puișor complet. Ei bine, de unde a luat el ciocul, picioarele, fulguleții, ochii, în fine tot corpul său ? Negreșit că toate elementele lui se află în lichidul oului. Deci, dacă natura a putut face din acel lichid oasele, musculii, ochii și celelalte părți ale puiului, de sigur că ar fi putut să-ți facă oscioarele, musculii și ochișorii tăi, dacă ai fi înghițit oul proaspăt. Prin aceasta nu voi să zic doară că ai dobândi alți ochi, alți muscui și alte oase, de câte ori ai mânca câte un oă proaspăt, ci numai că din oul ce mănânci o parte se adaugă la carne, alta la oase, altă parte la ochi și așa mai încolo. Așa dar al-

bumina, aflată mai cu seamă în albușul oului, este un aliment de nutriție ce nu se poate tăgădui de nimeni.

Albumina din ou se poate recunoaște foarte lesne, dacă punem oul la o temperatură între 60—75 de grade, atunci albușul se întărește și se albește, cea ce ai văzut de câte ori ai mâncat oă răcoapte. Adună 100 grame de această albumină, analizeaz-o și vei găsi în ea :

Carbon . . .	63	grame	} =100 de grame
Idrogen . . .	7	"	
Oxigen . . .	13	"	
Azot	17	"	

De unde urmează că în pușorul ce ese din ou se află aceleași elemente ca într'un ou.

Dar să mergem mai departe.

Ți-aduci aminte de zerul gălbuiu aflat sub cheagul sângelui? Pune să fiarbă acel zer și vei vedea că se umple de o substanță albă, un fel de urdă, care nu este alt ceva de cât albumina aflată în ou. Sângele nostru conține deci albuș de ou și încă conține mai mult de cât fibrină, căci în 1000 de grame de sânge vei găsi 195 grame de albumină și numai 3 grame de fibrină. Caseină nu se află de loc, deși din când în când mâncăm brânzeturi. În genere însă mâncăm mai multă carne de cât oă și carnea se compune mai mult din fibrină. Elementele cărnii sunt tot acelea ce vëzurăm la albumină, și mai înainte la gluten, caseină, fibrină.

Fibrina, caseina, albumina și glutenul nu sunt de cât unul și același lucru în fond. Este același corp care ia deosibite înfățișări, dupe împrejurări, ca acei actori cari joacă mai multe roluri în aceeași piesă, schimbându-și numai costumul. Alimentul nutritor din sânge se înfățișează mai totdeauna sub aspectul albuminei. Și în stomac fibrina și caseina iaă înfățișarea, veșmintul albuminei, care mai târziu însă se înfățișează ca fibrină când

are să facă un muscul, și ca caseină dacă are să facă lapte.

Află însă că albumina se găsește și în vegetale, în cari este de asemenea fibrina cărnii și caseina laptelui. În adevăr, albumina se află în iarbă, în saladă, în toate părțile fragede ale vegetalelor. Sucul legumelor mai cu seamă cuprinde cantități mari. În zeamă de nap, după ce s'a limpezit pe deplin, și pune-o să fiarbă : vei vedea formându-se în ea o substanță albă, solidă ca urda, întocmai ca cea ce ai văzut formându-se în zerul sângelui, adică adevărat albuș de ou, cu toate proporțiile cerute de carbon, idrogen, oxigen și azot.

Iată deci o substanță care se găsește pretutindeni, totdeauna aceiași, în iarbă și în ou, în sângele nostru și în zeama de nap. Cu această singură și unică substanță răspândită în tot ce mâncăm, natura construiește, jucându-se, miile de părți, așa de felurite și delicate, ale întregului nostru corp, fără chiar să-și mai dea osteneala a o desface spre a aranja altfel elementele din care se compune, ci numai schimbându-i câte odată costumul, nici de cum firea. Astfel că chimistul, precum o observă în foaia de saladă, tot astfel ar regăsi-o în vârful năsuțului tău, dacă ai voi să i-l lași ca să ți-l analizeze. Vezi pe om mândru de persoana sa, îi ride în oglindă, o crede ca ceva de mare valoare și când colo, dacă intră în fontă, găsește că totul se compune din puțin cărbune, puțină apă și puțin aer. Iacă omul.

Dar mi-aduc aminte că n'am făcut cunoștință cu noul oaspete, adică cu *azotul*. Să ne oprim puțin asupra lui.

Acum știi că oxigenul dă naștere apei căsătorindu-se cu idrogenul. Tot oxigenul împreună cu azotul dă naștere aerului, dar nu căsătorindu-se, ci numai întovărășindu-se ca să ocupe amândoi tot spațiul de la fața pământului până la o înălțime de 60 kilometre, de asupra capetelor noastre, pretutindeni împreună, dar pre-

tutindenii streinii unul de altul. Aș fi foarte încurcat, dacă aș voi să-ți spun acum cea ce face azotul în aer : este ca un corp inert, fără lucrare, lăsând toată lucrarea pe seama oxigenului. În respirație, de exemplu, azotul intră de asemenea în plămâni, alături cu vecinul său ; dar ese cum a intrat, fără să lase nici urmă de trecerea lui și cu toate acestea, azotul ocupă patru părți din cinci ale atmosferei, unde nu face alt serviciu de cât potolește activitatea oxigenului, care ar arde tot dacă ar fi singur. Nu găsesc altă comparație mai bună ca a apei versată în vinul tău, care ți-ar pune îndată focul în corp dacă l-ai bea curat. Așa face azotul : împiedică în atmosferă iuțeala combustiei ; precum în societate persoanele pașnice împiedică iuțeala tinerimii, cea ce este de mare folos ; căci lumea ar merge prea iute dacă s'ar afla numai oxigen în societatea omească. Deci a cincia parte este destul oxigen.

Dar să urmărim mai departe cu azotul.

Să nu credem că acesta n'are nici o energie, nici o putere. Din contră, azotul are acțiune de o violență afară din cale când se împreună cu alt corp. Se întâmplă uneori ca el să se căsătorească cu oxigenul spre a forma *apa tare* care roade arama, arde pielea, consumă aproape tot ce atinge. Impreună cu hidrogenul, azotul face *amoniacul* (numit mai înainte alcali volatil), unul din corpii cei mai energici și care are un miros foarte tare. Azotul împreună cu carbonul dă naștere unui corp strein, care la urmă împreună cu hidrogenul face *acidul prusic*, cea mai înspăimântătoare otrăvă, din care o singură picătură pusă pe limba unui cal, îl trânteste mort la pământ, ca cum ar fi fost lovit de trăsnet.

Dacă azotul împreună cu câte unul din cei trei corpi, dă naștere unor combinații așa de groasnice, precum *apa tare*, *amoniacul*, *acidul prusic*, noi am văzut însă că nu toate combinațiile în cari intră azotul sunt așa de

teribile ; căci acești corpi puși împreună câteși patru formează prețiosul aliment de nutrițiune din cari suntem făcuți. Știm că acest aliment se înfățișează ca fibrină, ca albumină, ca caseină și ca gluten, dar oamenii învățați s'au învoit să-i dea numele de *aliment azotat*, pentru că azotul determină mai cu seamă formarea lui, așa că s'a stabilit că un aliment este cu atât mai nutritor cu cât el conține mai mult azot. Căci azotul pare a fi o substanță destinată anume pentru tot ce are viață. In adevăr, afară de atmosferă, unde stă în repaos, el se află în ființele vii și in plante anume, in acele părți ale plantelor cari pot servi de hrană viețuitoarelor.

Și cu toate acestea numele lui de *azot* însemnează *fără viață* sau *contrariu vieții*, de unde provine acest nume ? Iată de unde.

Este mai bine de 400 de ani, când trăia în Franța, un om foarte învățat, anume Lavoisier, și care e privit ca părintele chimiei moderne. Lavoisier cel întâiu. în lume a isbutit să descompună aerul, puind într'un borcan de sticlă oxigenul și în altul azotul. In borcanul cu azot băgă un șoarice și o păsărică, cari ne găsind oxigen să respire muriră amândoi. Nimic nu putea trăi acolo în azot ; de acea Lavoisier dete acestui gaz omoritor numele de *azot*, cuvint grecesc, care însemnează *contrariu vieții*. De la Lavoisier știința a mai înaintat, așa că s'a constatat că acest azot, contrariu vieții, era tocmai o condiție esențială a vieții și că fără el orice viețuitoare ar înceta de a mai trăi. Cu toate acestea, din respect către Lavoisier ori din cauza obișnuinței, numele nu i s'a schimbat.

Dar, pentru că azotul să devină folositor omului și celorlalte viețuitoare, trebuie să treacă prin multe stații ; pentru că viețuitoarea însăși nu poate face nimic cu el, dacă n'a fost mai întâiu absorbit și lucrat de vegetal, și însuși vegetalul la rândul său n'ar putea trage nici

un profit din azot, pe cât timp ar sta izolat, în sinul atmosferei. Numai când el a intrat într'una din combinațiile de cari ți-am vorbit, mai cu seamă în a doa producând amoniacul, numai atunci poate deveni folositor vieții, căci numai atunci se organizează minunatul aliment de nutriție (albumina), în tainicele adâncimi ale vegetalului.

Plantele, vegetalele nu sunt deci altceva de cât bucă-tăriile în cari se prepară mereu mâncarea viețuitoarelor și când mâncăm carnea de vacă, cea ce ne hrănește în realitate este iarba mâncată de vita tăiată. De aci urmează că vita este numai ca un mijlocitor care ne transmite întreaga albumină estrasă în stomacul ei din sucurile ierburilor. În acest cas, vita se poate compara și cu servitorul care aduce mâncările la masă : mâncările ce acesta aduce, i s'au dat de la cuine preparate gata. Dar spre a prețui după merit serviciul ce vita ne face, trebuie să nu uităm că talerele cu mâncare ce es din iarbă sunt foarte mici, și că ar fi o prea mare osteneală pentru stomacul nostru, dacă ar trebui să le caute el unu câte unu, cea ce nu s'ar putea întempla de cât în cazul când n'am găsi nimic de mâncare, afară de iarbă verde. Dar, vai de stomacul care ar fi osândit să mănânce iarbă în loc de carne ! În loc de a mânca o litră de carne, el ar trebui să înghită zeci de kilograme de iarbă spre a putea estrage atâta albumină câtă s'afle într'o litră, într'un cart de chilogram de carne. Să lăsăm că în nici un stomac de om nu poate încăpea atâta iarbă, dar și atâta cât poate încăpea este de puțin folos și apoi dilatează, lăbărțează stomacul și intesti-nele, și atunci nu mai vedem sănătatea. Vezi dar- că carnea de vită ne aduce albumina strânsă gata, așa că stomacul nostru trage un bun profit. Nu uita aceasta, fetiță, și când mămița ta îți va zice să mănânci carne,

trebuie să-o ascuți și să mănânci carne, dacă vrei să crești cu corpul și cu mintea.

Dar să ne oprim aci, rămându-ne să mai vorbim în scrisoarea următoare despre compoziția sângelui.

E. B.

PROIECT DE PROGRAMĂ

A STUDIILOR ȘOALELOR PRIMARE URBANE DE AMBELE SEXE¹

Art. 26.—**Caligrafia și desemnul.**— 1. *Scopul*: Școlarii să-și apropieze scrisoare simplă, citeață, curentă și plăcută; să desemneze cu în-deamnă forme ornamentale și de unelte după modeluri.

2. *Mijloace*:

a. Sala de studiu să fie destul de luminoasă. Elevii vor fi ast-fel așezați în bănci ca lumina să le vină din partea stângă; clasa să aibă o tablă neagră bună, totdeauna curățită; cretă fină și bănci potrivite cu mărimea școlarilor; în sfârșit tablele de perete cu litere scrise.

b. Institutatorul să scrie bine și frumos și să urzeze de metoda rațională.

c. Școlarii să aibă în bună stare cele necesare pentru scris și desemn (plăci și caete, creioane și penițe, totdeauna destul de lungi, cerneală bună neagră și rigle cu împărțiri metrice).

d. În sfârșit *esercitarea ochiului* și a mânel școlarilor.

3. *Metoda*: Pre lângă observările amintite mai sus, mai împărțăm următoarele instrucțiuni pentru institutor:

a. Intru cât caligrafia are să cultive și simțul estetic al școlarilor, institutorul va cere de la dânsii o curățenie esemplară.

b. Va cere ca toți școlarii să-și însușească o scrisoare simplă (fără părți de prisos) *citeață* (nelipsind nici o parte din litere) și *curentă* (fără colțuri și rupturi).

c. În scopul acesta toți institutorii de la o școală trebuie să urzeze un fel de scrisoare.

d. Învățământul caligrafic (subînțelegând și corectarea scrisului) va fi *simultanu și universal*; Institutatorul însuși scrie ce e de scris pe tablă în fața tuturor școlarilor și pe urmă aceștia reproduc pe dată cu toții.

e. Tot ce scriu școlarii, trebuie să și înțeleagă și să fie de interes pentru dânsii;

f. Școlarii să se deprindă la ținerea potrivită a corpului și a materialului de scris și de desemn, pentru că de aci atârnă în mare parte sănătatea lor; ei să se așezează pre toată lărgimea scândurei, băncei, iar nu numai pe margine. Bustul se va ținea drept, pieptul depărtat de bancă, capul puțin plecat spre caet, umerii drept și nu pieziș; în timpul scrierei, ochiul să privească modelul și scrisoarea proprie, fără de a fi nevoie de o schimbare în ținerea corpului.

¹ Vezi și No. precedent al acestei reviste.

Mâna stângă razimă corpul la scris; ea să așezează cu cot cu tot pe masă, paralel cu marginea acesteia, așa ca vârful degetelor să atingă caietul sau placa pe care scriu, în așa mod ca să le poată conduce sau îndrepta după trebuință; mâna dreaptă să pune pe marginea mesei cu mijlocul părții din jos de cot, așa ca să se poată mișca ușor, de la stânga spre dreapta. Penița se ține între degetul cel mare și între cel lung (mijlociul), iar arătătorul se așează pe densa. Degetele nu se țin întinse, ci numai puțin încovăiate; degetul cel lung să nu ajungă cu vârful sub peniță (când de obicei se murdărește) și se ține cam 3 centimetri departe de vârful acesteia. Degetul al 4-lea și al 5-lea să trage puțin îndărăt și servește ca al 2-lea punct de razim pentru mână. Capătul opus al tocului alunecă liber pe lângă incheietura din urmă a degetului arătător și țințește în umărul drept ori în urechia dreaptă. În sfârșit placa ori hârtia se împinge de marginea dreaptă înainte, așa ca să formeze cu marginea băncei un unghi de 15—20 grade.

I. Caligrafia.—Materia în general; scrisoare curentă, semnele de interpunctiune și cifrele.

CLASA I-a

În clasa aceasta caligrafia se predă deodată cu învățămîntul limbei și cu aritmetica așa ca, după $\frac{1}{2}$ oră de citire și de socoteală, urmează alta de scriere. Afară de aceasta se face, odată pe săptămână, separat în anul întîi, o $\frac{1}{2}$, în al 2-lea și în celelalte clase, câte o oră.

Orî ce scriere în școala primară este și trebuie să fie caligrafică, pregătirile la scris se eșercitează până la posibilă dexteritate.

„Scrisoarea mică este moartea clarității.” Cu cât scrisoarea este la început mai mare cu atîta mai frumoasă devine mai târziu.

Școlarii din anul I (divisiunea A.) scriu numai pe placă.

Institutorul are să observe de aproape și să stăruiască ca școlarii să-și țină corpul și aparatele de scris, după instrucțiunile date mai sus.

În anul al II-lea (divisiunea B.), școlarii scriu pe hârtie. Când iaă întîiadată penița în mână, fiind aceasta cu mult mai ușoară și în multe privințe deosebită de condeiul de piatră, dintr'untîiu se deprind a scrie cu penița uscată, fără cerneală. Pe urmă bine deprinși în purtarea peniței, eșercițiile după tact la *întingerea* peniței în cerneală, la înlăturarea cantității netrebuincioasă din aceasta, la depunerea și luarea peniței etc. Toate acestea trebuie deprinse până la dexteritate; nimic nu e mai rău în acea ce privește scrisul, decît trecerea cu vederca ori chiar neglijarea acelor lucruri, pre cât de elementare, pre atît de necesare. Succesiunea ce va urma literar li se vede în abecedar. Șirul mai potrivit ar fi:

- literile dintre cele 2 linii medii;
- cele cu întindere în sus;
- cele cu întindere în jos;
- cu întindere în sus și în jos.

Îndată ce școlarii scriu o literă nouă, o combină cu cele cunoscute în silabe (totdeauna cu înțeles concret deplin) și în sfîrșit în cuvinte și în propozițiuni.

Linia subțire se numără cu „una”, linia groasă cu „doe”. Clasa întregă trebuie să observe părțile tactului (să scrie pe dată cu toții) este bine când școlarii numără înșiși.

CLASA II-a

În clasa aceasta să continue scrierea după modul din clasa I.

Institutorul stăruiește ca școlarii să facă litere *revărsate*, cu distanță potrivită între părțile literelor și între cuvinte. Paralelismul și simetriile să fie riguros observate. Școlarii pot scrie și sentințe sau proverbi (mai întâi explicate). Forma literelor e tot așa de mare ca în clasa I. Scrierea după tact să aplică nu numai la litere (la cifre arabice și romane, la semnele de interpuncțiune), ci și la cuvinte și propoziții mici. Cătră sfârșitul anului, copiarea se înlocuiește din când în când cu dictando, dar numai încet și între liniile obicinuite, nedând școlarii voie a grăbi cu scrierea.

CLASA a III-a și a IV-a

Aceiași procedare, cu deosebire că școlarii să deprind a scrie bine și corect și după dictando pe o singură linie.

Să se țină la principiul, că „*fie-care oră de scriere (și compoziție), este tot-o-dată și ora de scriere caligrafică*”.

II. Desemnul.—Desemnele în strânsă legătură cu scrierea, cu geometria și geografia. Școlarii se deprind în desen totdeauna și în spațiul menit acestor studii: de aci să poată explica pentru ce i s'a afectat așa de puțin ore: (în clasa I, anul I, numai o $1\frac{1}{2}$ oră, în anul al II-lea în clasa a II-a, a III-a și a IV-a, câte o oră pe săptămână).

La fie-care lecție se întrebuințează 4—5 minute pentru *exercitarea ochiului* (în aprețuirea distanțelor și judecarea direcțiilor). Cu cât ochiul este mai bine exercitat, cu atât și mâna devine mai aptă pentru caligrafie și desen, de aceea și programa desenului se razimă pe *exercițiile ochiului și ale mânei*.

C L A S A I-a

Anul I ($1\frac{1}{2}$ oră separat; *anul al 2-lea* 1 oră pe săptămână).

În clasa aceasta materia se mărginește la *exercițiile ochiului și ale mânei*, despre care s'a tratat la învățământul intuitiv și la pregătirile pentru scriere; la tratarea cuvintelor normale, deci *fie-care lecție de scriere e tot-o-dată și lecție de desen*.

Școlarii *deseamnă puncte, linii drepte*, (cu ajutorul riglei) și *unghiuri*; în sfârșit, după ce au privit câte un corp simplu, institutorul le dă *forma acestuia*, făcută din hârtie mai târșoară, pe care școlarii o *deseamnă*, cu ajutorul Institutorului ce croiește întâi modelul pe tablă.

C L A S A II-a

(1 oră separată pe săptămână.)

Repetirea celor învățate în clasa I-a; plecând de la cub, la care școlarii *esaminează și aprețuesc* din nou distanțele colturilor și a fetelor și direcția acestora; *deseamnă cu mâna liberă* linii drepte, verticale și orizontale, unghiuri și fețe *patrulaturele*. Cu încetul trece la *figuri poligoane* (din linii drepte), ca *represintănd* totdeauna *conturul obiectelor* ce școlarii le-au privit mai dinainte (în care scop se folosesc *corpurile geometrice*).

Institutorul totdeauna *deseamnă* mai întâi pe tablă și apoi școlarii

reproduc după dânsul. Se deseamnă în orele de geografie conturul școlăii, al comunei, hotarul plăsei și al județului etc.

C L A S A III-a

(1 oră separată pe săptămână)

Repetiția celor învățate în clasa a II-a. Școlarii deseamnă cu mâna liberă la început și tot după desemnul institutorului, iar mai târziu continuă a desemna (după modeluri) figuri după corpuri solide cunoscute; în sfârșit deseamnă, obiecte simple ce li se pun înainte; la geografie se deseamnă conturul țerei, precum s'a arătat.

(Ibidem, art. 23.)

C L A S A IV-a

(1 oră pe săptămână)

Repetiția sistematică a celor învățate în clasele precedente pe baza geometriei și a geografiei.

Școlarii deseamnă tot cu mâna liberă, dar exact și precis, figuri din linii drepte, curbe și mixte, plante, animale și obiecte simple. Măsură planuri de forme diverse și pe urmă le deseamnă; schițază planuri de forme diverse și pe urmă le deseamnă; schițază planuri arhitectonice din viața zilnică și pe urmă le deseamnă frumos și precis. În orele de geografie, deseamnă în caete anume conturul tuturor statelor, a continentelor și în sfârșit a pământului întreg.

Notă. În școlăile de fete, desemnul se aplică eminaminte la lucrul de mână.

Art. 27 Cântarea.—1. *Scopul.* Desvoltarea și cultivarea auzului pentru onuri: inobilarea sentimentului estetic, patriotic și religios.

2. *Materia* în general:

- a. Exerciții tehnice (de intonație, melodice și rithmice);
- b. Mici cântice frâbeliane din viața familiară și școlară, cântece populare și naționale.
- c. Cântările obicinuite la sf. liturghie și alte câte-va cântări religioase mai însemnate.

d. cunoașterea notelor și deprinderi practice cu dânsule.

3. *Mijloace:* Institutorul însuși să fie cunoscător de musică adânc pătruns de influența cea mare ce cântecul o are asupra întregii vieți a Românilui, din toate stratele sociale; în predarea cântului, *viara* aduce bun serviciu institutorului.

4. *Metoda:*

- a) Școlarii la cântare stau în picioare și țin capul drept, pieptul în afară, mâinile dealungul corpului, picioarele unul lângă altul;
- b) Gura se deschide cel mult două centimetre; școlarii n'au voie să strige, ci cântă lin, fără încordare și moderat.

Vor aspira o îndestulătoare cantitate de aer, pe care'l vor respira cu economie și cu dreaptă măsură, sunt ținui să aspire din nou, înainte de a fi cheltuit întreaga lor provisiune de aer.

Să nu se forțeze școlarii a lua un ton mai sus sau mai jos, de cât tonul lor natural, cei cari se află în periodul când se schimbă glasul n'au voie să cânte. Fie-care sunet și fie-care silabă din textul de cântat să pronunță clar și precis.

- c) Școlarii nu cântă în continuu, mult o jumătate de oră, și tot-d'a-

una înainte de începerea lecțiunii de cântat, cele dintâi 5—10 minute se afectează exercițiilor tehnice.

Earna școlarii să nu iasă afară îndată după cântare, iar vara să nu se lase să bea îndată apă rece.

d) Vrând a învăța pre școlarii *intonația* regulată (scara), dintru început se folosesc numai două sunete, cari se impun mai mult auzului: *Dominanta* și *Tonica*; urmează cunoașterea valorilor și a măsurilor, și în sfârșit se completează scara sub forma unui cântec ușor, cu ajutorul obicinuinței ce a dobândit de a prinde sunetele.

e) Având a învăța pe școlarii cutare cântec, institutorul explică mai întâi (la citire) textul și școlarii îl învață pe din afară; apoi urmează cântarea. Aci institutorul cântă melodia *întreagă*, — întâiu cu *vioara*, pe urmă cu *vioara* și din gură, în sfârșit numai cu gura. După ce a cântat-o întreagă începe iarăși, singur, dar se oprește la partea întâia, ce o repeteste rar, sonor și frumos, de 4—5 ori. Școlarii până aci ascultă cu toții în tăcere; acuma încep și ei întâi cei mai buni, pe urmă cu toții, și cântă cu institutorul împreună, întâi mai încet pe urmă tot mai tare, dar fără să strige. La partea întâia se execută până ce școlarii o cântă bine; pe urmă se trece la partea (strofa) a doua, urmând ca la partea întâia; înainte de a trece la a treia, se deprind într'una amândouă părțile învățate; așa se urmează până la sfârșit. Ori-ce cântec odată bine învățat se cântă tot-d'a-una întreg, și nu numai o parte; la început școlarii cântă numai pe o voce (unison), mai târziu pe două voci; vocea întâia însă o învață toți școlarii (și cei ce secundează) pentru că mai târziu să poată cânta și singuri.

f) Cântarea se face în 2 jumătăți de oră pe săptămână; afară de aceasta se cântă după mișcările recreative din pauzele dintre jumătățile de oră de studiu în primele două clase; în clasa III și IV la sfârșitul fie cărei ore, și de câte ori cere trebuința, câte o cântare scurtă; pentru a ceda școlarii vioiciunea cugetărei.

MATERIA DISTRIBUITĂ PE CLASE

CLASA I-ă

A N U L I-ă

(2 jumătăți de oră pe săptămână)

Deprinderi elementare de la unul până la 3 tonuri (sus, jos, lung, scurt, tare, slab). Versuri mici froebeliane, cântate după auz și unison, precum: Copilul călare, Copilul și Rândunica, Clopotul (Mugur) Jocul gimnasticeii,¹ Front,¹ La școală. *Religioase*: o scurtă și ușoară rugăciune înainte și la sfârșitul lecțiunii. De la sf. liturghie: Amin. Ție Doamne, Dă Doamne, Doamne miluește. La Crăciun o colindă.

ANUL AL II-lea

(2 jumătăți de oră pe săptămână)

Repetirea deprinderilor elementare din anul I, continuare de la 1

¹ Mugur ș. c. pag. 84—92.

până la 5, pe urmă de la 1 până la 8 tonuri. Se mai adaug versuri potrivite cântate *unisono* ca următoarele : Rataplam-plam,¹ Copii și florile, Turturica,² Cântecul plugarului,³ O colindă nouă ; Religioase : Avem către Domnul. Mila păcii, Și pentru toți, Și cu duhul Tău, Sfinte Dumnezeule.

CLASA II-a

(2 jumătăți de oră pe săptămână)

Deprinderi tehnice cu 8 tonuri, scrierea notelor, cântece nouă (cântate tot unisono și pe baza sistemelor notelor) ca jocul gimnastice,¹ Front,¹ Rataplam,¹ Școlarul,² Iglia,² Cucul,² Mița,² Vulpea și ratele,² Cântecul plugarului (Alexandri), Limba românească ; Religioase : Cântarea școlarilor,⁴ Din cântările la sf. Leturghie ; continuare cu sfânt, sfânt, Pre Tine Te lăudăm, Fie numele Domnului.

CLASA III-a

(2 jumătăți de oră pe săptămână)

Repetiția celor învățate în clasele precedente. Continuarea în scrierea notelor ; învățarea scârilor. Deprinderi în cântare în *două voci*. Pre lângă cele din clasa II-a, se mai adaug Ruga,¹ Salutul școlarilor,¹ Să mergem frați la școală,² Cântec ostășesc,³ Românul nu pierde,³ Țara mea,² Lucrați și vă rugați,³ Hora unirei, Mircea cel Mare și Solii, Marșul ostașilor români în Basarabia. Pe o stâncă neagră. Cântările toate de la sf. liturghie. și Impărate ceresc.

CLASA IV-a

BCU Cluj (2 jumătăți de ore pe săptămână) Cluj

Repetiția celor învățate în clasele precedente. Continuare în exercitarea scârilor, exerciții în tonuri fundamentale, cântece nouă pe două voci (o dată pe săptămână) precum : Scara,¹ Imn pentru directori și directoare, Mircea la bătae (Bolintineanu), Cea din urmă noapte a lui Mihail Viteazul, Marșul național („Astăzi fraților Români“), Domnul Tudor, Dorul Româncei (Alexandri), Deșteaptă-te Române (Mureșan), Marșul anului 1848 (în România), Așteți frați într-o unire, Peneș Curcanul, Cântecul gîntei latine ; cântările bisericesti de la sf. liturghie deprinse pe 2 voci, pe urmă troparele Nașterii, Invierii și a născătoareii de Dumnezeu.

Nota. O dată pe săptămână se pot întruni cu clasa III-a când se deprim cântările sf. liturghii.

Gimnastica. — 1. *Scopul* : imputernicirea fisicului, agilitatea și vigoarea, deșteptarea simțului de ordine, energie și curaj de unde dezvoltarea intelectului în strânsă legătură cu aceia a corpului.

2. *Materia* în general : Exerciții de ordine, exerciții libere (fără aparate), la aparate * și jocuri gimnastice.

3. *Mijloace* : Aparatele trebuincioase precum : bare de lemn sau de fier, fus, paralele, greutăți, inele, scară, frânghie cu noduri, bare de suspendare, grinda orizontală, prăjină, trapez etc.

1 Mugur ș. c. pag. 81-92.

2 Abecedă de Barbu Constantinescu.

3 Legendar de V. Petri.

4 Abecedă de I. Popescu.

* De la exercițiile la aparate, la cari se cere urcare și avântare, fetele sunt dispensate.

4. *Metoda.*

- a) Școlarii se țin în disciplină ca în școală, afară de pause când se pot mișca liberi și nejeșiți.
- b) Institutatorul se pregătește pentru fie-care lecție, întrebându-se ce ? și cum ? să se facă.
- c) Institutatorul face înainte exercițiul cutare apoi îl explică parte cu parte, îl numește, și în sfârșit îl face de mai multe ori.
- d) Școlarii îl imitează de mai multe ori, până ce îl fac cât se poate de precis.
- e) Exercițiile variază în fie-care seară.
- f) Institutatorul îngrijește ca școlarii să nu se vatăme mai ales cu aparatele. Tot-d'auna stă densus, sau doi copii mai mari lângă cel ce esecută cutare exercițiu, spre a da la moment ajutorul trebuincios.
- g) Exercițiile gimnastice vor fi combinate cu cântarea, mai cu seamă la marșuri.
- h) Comanda institutorului este clară, precisă și scurt.

DISTRIBUIREA MATERIEI PE CLASE

CLASA I

ANUL I-*ă*

(2 jumătăți de oră (separate) pe săptămână)

Evoluțiuni (mișcări), formare de șiruri și mișcarea în coloane deschise și închise, exerciții *libere*, întinderea și îndoirea membrelor, ridicarea călcăelor, îndoirea și legănarea trunchiului stând

Jocuri: „De-a-porumbeci“, „De-a-fetele“, „Ineluş învêrtecuși“.

ANUL AL II-lea

(2 jumătăți de oră (separate) pe săptămână)

Continuarea esercițiilor din anul 1. Mișcări și flexiuni ale brațelor și picioarelor în 2 timpuri: stând și mergând, alergare cadentată în șiruri întregi, sărituri în înălțime și lungime (îngrijind ca laturea dreaptă a corpului să se deprindă de o potrivă), exerciții cu greutate și la fus, jocul „De-a-bisericuța“ (pentru fete), „De-a-leapșa“, „De-a-mingea“.

CLASA II-a

(2 jumătăți de oră pe săptămână)

Repetirea celor deprinse în clasa I, apoi continuarea esercițiilor de *ordine*, formând coloane deschise și închise în timpul mișcării; mersul și fuga în șiruri întregi continuarea esercițiilor de flexiunea și de întinderea membrelor în trei timpuri: stând, mergând și sărind. Exerciții cu greutate la fus și la frânghie cu noduri. Pe lângă cele din clasa I, jocul: „De-a-țurca“, „Decalda“ (cu mingea), etc.

CLASA III

(2 jumătăți de oră pe săptămână)

Repetirea celor învățate în clasele precedente, mișcări diverse în șiruri: forme mai grele de mergere și fugă, întoarcerea, învêrtirea și

mişcarea în coloane, săriturile libere la anumite distanțe în înălțime și lungime; continuarea exercițiilor de flexiune și întinderea membrelor ca în clasa II-a. Exerciții gradate cu greutate, la fus, la inele, la scară, la frânghie cu noduri, la bare, la grinda orizontală, la prăjină și la trapez. Jocuri: „De-a prinsa,” „De-a craca încălecată (cu mingea).

CLASA IV-a

(2 jumătăți de oră pe săptămână)

Continuarea și *perfectionarea* exercițiilor din clasele precedente. Exerciții de echilibru într-un picior. Mișcarea brațelor combinată cu mersul. Exerciții la fus, Curse; salturi; urcări; acătări; oscilări; avântări, etc. Pentru băieți: exerciții militare de ordine și în coloane, exerciții de luptă cu bastonul.

Art. 29. — Lucrul de mână

(în școalele de fete)

Continuă a se face după programa actuală.

NB. Se va căuta a se face cu fie-care elevă toate genurile de lucrări cerute de programă.

OBSERVAȚIUNI

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Nota 1. — Fetele din școalele primare urbane, încă fac aceleași cursuri ca și băieții, aci este de observat însă :

- a) Dreptul administrativ se va preda fetelor în liniamentele cele mai generale, la limba română (citire);
- b) La „învățămîntul real“ fetele învață mai ales legumăritul, cultura cânepei, a inului și a gândacilor de mătase, cultura florilor, etc.
- c) În orele scăzute la limba română, aritmetica și gimnastică, fetele se deprind tot-d'a-una și în tot locul cu lucrul de mână.
- d) A se face cu fie-care elevă toate genurile de lucrări cerute de programă.

SCHIȚĂ DE ORAR SEPTEMĂNAL PENTRU SCOALELE PRIMARE DE BĂEȚI

CLASA	ORELE PE ZI	ore pe materii		LUNI	ore pe materii		MARTI	ore pe materii		MERCURI	ore pe materii		JOUI	ore pe materii		VINERI	ore pe materii		SĂMBĂȚĂ
		ore	minute		ore	minute		ore	minute		ore	minute		ore	minute		ore	minute	
I sec. B	8-9	30	30	Citirea Scrierea	30	30	Citirea Scrierea	30	30	Citirea Scrierea	1		Aritmetica	30	30	Citirea Scrierea	1		Aritmetica
II		1		Aritmetica	1		Invățămîntul real	1		Aritmetica	1		Aritmetica	1		Aritmetica	30		Citirea Compoziția
III		1		Istoria	1		Religiunea	1		Istoria	1		Aritmetica	1		Aritmetica	1		Istoria
IV		1		Istoria	1		Religiunea	1		Istoria	1		Geometria	1		Aritmetica	1		Istoria
I sec. B.	9-10	30	30	Religiunea	1		Aritmetica	1		Aritmetica	30		Citirea Scrierea	1		Invățămîntul real	30		Citirea Scrierea
II		30	30	Gimnastica Recitări	30	30	Citirea Scrierea	30	30	Citirea Cântul	30	30	Citirea Compozițiuni	30	30	Gramatica Caligrafia	30	30	Caligrafia
III		1		Aritmetica	1		Geometria	1		Aritmetica	1		Gramatica Deprinderi ortogr.	1		Geometria	1		Gramatica Deprinderi ortogr.
IV		1		Aritmetica	1		Geometria	1		Aritmetica	1		Gramatica Deprinderi ortogr.	1		Religiunea	1		Gramatica Deprinderi ortogr.
I sec. B.	10-11	30	30	Citirea Scrierea	30	30	Caligrafia Cântul	30	30	Desemnul Caligrafia	30	30	Desemnu Gimnastica	30	30	Desemnu Cântul	30	30	Religiunea Caligrafia
II		1		Geografia	1		Invetăm. real	1		Citirea	1		Geografia	1		Compozițiuni	1		Caligrafia
III		1		Geografia	1		Instruc. civică	1		Compozițiuni	1		Geografia	1		Invetămîntul real	1		Aritmetica
IV		1		Geografia	1		Instruc. civică	1		Compozițiuni	1		Geografia	1		Invetămîntul real	1		Aritmetica
I sec. A	2-3	30	30	Aritmetica	30	30	Citirea Scrierea	30	30	---	30	30	Citirea Scrierea	30	30	Aritmetica Citirea	30	30	Citirea Scrierea
II		30	30	Gimnastica	1		Religiunea	1		---	1		Gramatica Deprinderi ortogr.	1		Citirea Scriere după dictat	1		Invetămîntul real
III		1		Caligrafia	1		Citirea	1		---	1		Invetămîntul real	1		Religiunea	1		Citirea
IV		1		Citirea Recitări	1		Gramatica	1		---	1		Fisica Invetămîntul real	1		Citirea	1		Caligrafia
I sec. A	3-4	30	30	Religiunea Cântul	30	30	Aritmetica Caligrafia	30	30	---	30	30	Aritmetica Desemnul	30	30	Scrierea Gimnastica	30	30	Religiunea Cântul
II		1		Geografia	30	30	Gramatica Scriere după dictat	30	30	---	1		Religiunea	30	30	Desemnul Gimnastica	30	30	Desemnul Cântul
III		1		Gramatica Compozițiuni	30	30	Desemn Gimnastica	30	30	---	30	30	Desemnul Cântul	1	1	Invetămîntul real	30	30	Cântul Gimnastica
IV		30	30	Desemnul Cântul	1		Invetămîntul real	30	30	---	30	30	Citirea Recitări	30	30	Desemnul Gimnastica	30	30	Cântul Gimnastica

SCHIȚĂ DE ORAR SEPTEMĂNAL PENTRU SCOALELE PRIMARE DE FETE

CLASA	ORELE PE ZI	ore pe materii		LUNI	ore pe materii		M AR Ț I	ore pe materii		MERCURI	ore pe materii		J O U I	ore pe materii		V I N E R I	ore pe materii		SĂMBĂȚĂ		
		ore	minute		ore	minute		ore	minute		ore	minute		ore	minute		ore	minute		ore	minute
I II III IV	8—9	1 1 1 1		Citirea și scrierea Gramatica Gramatica Gramatica	1 1 1 1		Citirea și scrierea Aritmetica Aritmetica Aritmetica	1 1 1 1		Citirea și scrierea Gramatica Gramatica Gramatica	1 1 1 1		Citirea și scrierea Aritmetica Aritmetica Aritmetica	1 1 1 1		Citirea și scrierea Gramatica Gramatica Gramatica	1 1 1 1		Citirea și scrierea Aritmetica Aritmetica Aritmetica		
I II III IV	9—10	40 20 40 20 40 20 40 20		Aritmetica Cântarea Geografia Gimnastica Geografia Gimnastica Geografia Gimnastica	40 20 40 20 40 20 40 20		Aritmetica Gimnastica Religia Cântarea Religia Cântarea Religia Cântarea	40 20 40 20 40 20 40 20		Aritmetica Cântarea Geografia Gimnastica Geografia Gimnastica Geografia Gimnastica	40 20 40 20 40 20 40 20		Aritmetica Gimnastica Religiunea Cântarea Religiunea Cântarea Religiunea Cântarea	40 20 40 20 40 20 40 20		Aritmetica Cântarea Geografia Gimnastica Geografia Gimnastica Geografia Gimnastica	40 20 40 20 40 20 40 20		Aritmetica Gimnastica Religiunea Cântarea Religiunea Cântarea Religiunea Cântarea		
I II III IV	10—11.	45 15 45 15		Invățămîntul real Cântarea Invățămîntul real Cântarea	1 1 1 1		Istoria Istoria	45 15 45 15		Invățămîntul real Cântarea Invățămîntul real Cântarea	1 1 1 1		Istoria Istoria	45 15 45 15		Invățămîntul real Cântarea Invățămîntul real Cântarea	1 1 45 15		Istoria Invățămîntul real Cântarea		
I II III IV	2—3	1 1 1 1		Lucrul de mână Lucrul de mână Lucrul de mână Lucrul de mână	1 1 1 1		Caligrafia Caligrafia Caligrafia Caligrafia			1 1 1 1			Lucru de mână Lucru de mână Lucru de mână Lucru de mână	1 1 1 1		Caligrafia Caligrafia Caligrafia Caligrafia	1 1 45 15		Caligrafia Cântarea Invățămîntul real Cântarea Caligrafia		
I II III IV	3—4	40 20 1 1 1 1		Religiunea Cântarea Citirea Citirea Citirea	1 1 1 1 1		Citirea Citirea Citirea Citirea			40 20 1 1 1 1			Religiunea Cântarea Citirea Citirea Citirea	1 1 1 1 1		Citirea Citirea Citirea Citirea	40 20 1 1 1		Religia Cântarea Citirea Economia casnică Economia casnică		

VACANȚĂ

PRACTICA PEDAGOGICA

LA

ȘCOALA NORMALA DE INSTITUTORI IN BUCUREȘCI

Următoarele două lecțiuni sunt dintre acelea ce elevii absolvenți ai școlii noastre normale le-au făcut de finele anului școlar ca *probe orale* înaintea unei comisiuni speciale delegată din partea On. Minister. În capul acestei comisiuni a fost d-l prof de univ. *Al. I. Odobescu*, membru în consiliu permanent de instrucțiune; dd. *T. Maiorescu* și *C. Gogu* prof. universitari. Lecțiile acestea s'au ținut în cl. I primară de la „Petrașche Poenar“, și anume de la 8—8½ ore elevul *P. Antonescu*, a tratat „Citirea“; iar de la 8½—9 ore *N. Nicolescu* „Scrierea“.

V. Gr. Borgovanu.

BCU Cluj / Cluj University Library Cluj

CLASA I-a

TRATAREA BUCĂȚII DE CETIRE „NUCA CEA VERDE“

(de la 8—8½ ore)

I

P L A N U L

1) Introducerea, 2) Istorisirea de către propunător cu cuvintele sale proprii, 3) Istorisirea de către elevi, 4) Citirea de către propunător, 5) Citirea de către elevi, 6) Analisa rațională, 7) Resumat.—Temă.

Notă. Intâi se face rugăciunea, după aceea se recomandă copiilor să stea drept, capul sus, mânele pe bancă, să fie atenți la ceea ce li se va spune, și să răspundă totdeauna în propozițiune întreagă. Asemenea să nu răspundă de cât cel care va fi întrebat.

Tratarea. 1. Cunoașteți d-voastră mai multe feluri de

fructe! Ia spuneți-mi ce fructe cunoașteți? N. (..... cireși vișine, mere, pere, nucți, etc. etc.....) Va să zică ați văzut cu toți aceste fructe? Am auzit, că mi-a spus care-va și nucți? Ce este nuca? M. (.... un fruct). Bine! Cum se numește pomul, care o face? N. (.... nuc). Luați seama, am să vă spun o istorioară despre nucă, să fiți cu băgare de seamă căci am să vă pun să mi-o spuneți și d-voastră!

2. O fetiță, anume Marioara, se plimba prin grădină cu fratele său Alexandru. Ea găsi o nucă, care nu era desghiocată, adică avea coaja cea verde pe dânsa. Crezând că este un măr voi să o mănânce. Dar cum atinse cu dinți de dânsa, o și aruncă jos zicând: „Ptiu! da amară este“.

Fratele său Alexandru o ridică de jos, o curăță de coaja cea verde și zise: „Eū nu caut, că are coaje amară, căci spărgându-ī coaja cea tare (vârtoasă) voiū găsi înăuntru un miez foarte bun“.

3. Ce am spus eū? N. (..... o istorioară). Cum chema fetița acea? M. Cu cine se plimba? N. Pe unde se plimba? N. Ce-a găsit? M. Cum era nuca acea? M. (..... acoperită cu coajă verde). Așa dar, ce credea Marioara, că a gasit? N. (..... un măr) etc. etc. etc....

Acum istorisește de la început? M. Urmează mai departe? N. (O istorisesc 2—3 copii).

4. Luați seama, această istorioară se găsește și în cartea d-voastră! Luați-vă cărțile. Se scot cărțile la comandă: 1, 2, 3. Deshideți la pagina 68. Băgați de seamă, am s'o citesc întâi eū și pe urmă și D-voastră. (Propunătorul citește bucata de cetire). Propunătorul nu ține bine cartea! Prop. nare voie a lua cartea de la copii.

5. Citește-o acum și D-ta? N. Așa cum am citit-o eū. Stați drept, ține cartea cu mâna stângă și citește cu voce tare și deslușit! iar D-voastră uitați-vă cu toți pe cărți căci am să vă pun să urmați mai departe. Urmează mai departe? M.

PAUSĂ. MIȘCĂRI GIMNASTICE

6. Citește propozițiunea I-a ? N. Despre cine se vorbește în propozițiunea aceasta ? M. Cum chema fetița ? M. Ce făcea ea ? M. Pe unde se plimba ? M. Știți D-voastră ce este o grădină ? N. Ce a găsit ea în grădină ? N. Cum era nuca ? M. Adică cu ce era acoperită ? M. Ia priviți cu toți la mine, ce este aceasta ? M. (arătând o nucă verde) Pe ce o cunoașteți ? Priviți cu toți la ea ! Cum este nuca aceasta ? N. Cum ar fi când ar fi desghiocată ? N. Va să zică ce înseamnă a desghioca o nucă ? M. Priviți aci mai am încă ceva ! Ce este aceasta ? M. (arătând o nucă uscată). Cum este nuca aceasta ? M. Ce credeți, tot așa era și când se afla în nuc ? M. Dar cum era atunci ? M. Ce a trebuit să-i facem, s'o avem așa cum este acum ? M. (... s'o curățim de coaja cea verde, s'o desghiocăm). Dar când curățăm noi nucelile de coaja cea verde, ce se întâmplă cu mânele noastre ? M. (... ne murdărim pe mâni). Bine. Și este frumos să fim murdari pe mâni ? M. (Dacă se observă vre-un băiat murdar pe mâni chiar aceluia se pune întrebarea aceasta).—..... nu este frumos. Așa este. Să vedem acum dacă și D-tră sunteți curați sau murdari pe mâni și haine.

Se face inspecțiunea

Luați seama, ca să nu ne murdărim pe mâni, când curăți nucelile trebuie să le lăsăm până ce se coc, căci atunci coaja cea verde se despică (desghioasă) singură.

Citește propozițiunea următoare ? N. Ce a crezut dar Marioara că este ? M. Pentru ce a crezut că este măr ? N. Dar ce culoare au merele ? N. (... roșii, rumene, gălbuie, verzi). Când are mărul culoarea verde mai cu seamă ? M. (...când este crud). Bine, așa este. Priviți încoace, ce este aceasta ? M. (arătând un măr verde). Pe ce-l cunoașteți ? Cum este mărul acesta ? M. (... verde). Dar este copt ? M. (... nu este copt). Luați seama, sunt unele mere, cari și când se

coc își păstrează culoarea verde. Așa dar seamănă mărul acesta cu nuca verde? M. Pentru ce? M. Va să zică, ce credea Marioara că este aceea ce găsisse? M. (... un măr). Comparația între nucă și măr nu-i isprăvită. Și ce-a fost? M. (... o nucă). Bine dar chiar dacă era măr, însă ar fi fost necopt (crud) era bun de mâncat? M. Pentru ce nu? M. Ce se întâmplă când mâncăm poame necoapte? N. (... ne îmbolnăvim). Bine. Vedeți să vă feriți de a mânca poame necoapte, căci vă îmbolnăviți de stomac și mai ales de friguri!

Citește propozițiunea următoare? N. Ce a făcut dar Marioara? N. Și ce i s'a întâmplat? N. Pentru ce a aruncat-o jos? N. (... era amară) Ia gustă din coaja aceasta să vedem dacă-i adevărat? M. (gustă 2—3 copii). Adevărat-i? N.

Citește propozițiunea următoare, până la fine? M. Ce a făcut dar Alexandru? N. (... a luat-o de jos și a curățit-o de coaja cea verde). Bine. El a cunoscut-o că e nucă? N. Ce a găsit când a curățit-o de coaja cea verde? M. Dar când a spart coaja aceasta (arătând nuca uscată) vârtoasă, ce a găsit înăuntru? M.

Resumat.

Temă. S'o știe spusie fie-care pe de rost până ora următoare.

CÂNTARE

G. A. Antonescu.

*Absolvent al școlii normale de institutori
în București*

II

SCRIEREA (de la 8¹/₂—9 ore)

I. PLANUL

1. Introducerea; 2. Povețe la scris și șederea la scris;
3. Scrierea la comandă; 4. Corectare; 5. Lucrări acasă; 6. Resumat.

II. TRACTAREA

1. Ordinea și liniștea.

Ce ați învățat astăzi? N. (..... o istorioară). Despre cine se vorbește în istorioara, ce ați învățat-o? (..... despre Marioara și Alexandru). Ce se spune despre Marioara? (..... Marioara găsi o nucă). Ce e aceasta? (..... o propozițiune). Pentru ce? Propozițiunea aceasta stă scrisă pe tablă. Priviți la tablă! (E scrisă mai dinainte caligrafic).

2. Ascultați! Veți scri-o și D-voastră frumos. Pe ce scrieți D-voastră? (..... pe caet).¹⁾ Scoateți caetele! (comandă). Să nu scrie însă nimeni până nu voi spune eu. Cu ce scrieți pe caet? (.... creion, condei). Ce vă mai trebuie ca să scrieți cu condeiul? (.... cerneală). In ce țineți cerneala? (.... călimar). Fie-care școlar să-și aibă condeiul, cerneala și călimărul său. Ascultați! când voiți să luați cerneală, trebuie să îmuiți penița cel mult pe jumătate. Dacă penița e nouă, o udați puțin pentru ca să prindă cerneală. Călimărul și condeiul trebuie ținute curat. Să aveți grijă când umblați cu călimărul să nu să verse și să vă umpleți hainele, mânele, cărțile sau banca. Curățenia.

Cu ce mână țineți condeiul, când scrieți? (..... mâna dreaptă). Luați seama! Condeiul se ține cu aceste trei degete, (arăt) fără să fie strâns tare. Cum se numește degetul acesta? (..... cel mare). Acesta? (..... arătător); Acesta? (.... mijlociu). Cu care degete se ține dar condeiul? (.... cu cel mare, cu cel arătător, și cu cel mijlociu). Vârful degetelor să fie depărtate de vârful peniței cam de 2—3 cm. Ce e un cm? A câtea parte din metru e un cm? Cam cât e de mare? Ascultați! Degetele sunt cam puțin încovoiate, nici prea întinse, nici prea strânse. Cele-lalte două degete servesc de rază. Condeiul trebuie să fie lung, așa ca să easă din încheetura aceasta a mâinii (dintre degetul mare și arătător).

¹⁾ Am în vedere, că sunt seria înaintată.

Ca să ședeți bine la scris, corpul îl țineți drept; capul puțin plecat înainte, așa ca ochii să fie depărtați cam de 3 d. m. de caet. Peptul stă departe de bancă cam de 8 cm. Arătați-mi cât ar veni 8 cm? Ascultați! Trebuie să ședeți pe scaunul întreg, ear nu pe margine. Picioarele staū pe scândura de desupt. Mâna stângă stă pe bancă: pe cot vē rezemați corpul, ear cu vârful degetelor țineți caetul, care stă puțin cam înclinat pe bancă, ast-fel (arăt). Mâna dreaptă stă așa pe bancă, ca cotul să nu-ī atingă marginea. Repetire după întrebări. Luați condeele; țineți-le în mână, cum v'am arătat, și ședeți la scris, cum v'am spus, însă fără să scrieți. (Observ pozițiunea la scris) Drepti! Lăsați condeele! Mânele pe bancă!

3. Citește propozițiunea scrisă pe tablă? N. (.... Marioara găsi o nucă). Din ce e formată o propozițiune? (.... din cuvinte). Din câte cuvinte stă propozițiunea aceasta? (.... din patru cuvinte). Care e cuvântul întâi? al doilea? etc. Din ce e format un cuvânt? (.... din silabe). Despărțiți cuvântul întâi în silabe? Care e silaba întâi? A doua? etc. Din ce e formată o silabă? (.... din sunete). Despărțiți în sunetele sale silaba întâia din cuvântul „Marioara“? (.... M-a ...). A doua? etc. Care e sunetul întâi din silaba întâi a cuvântului „Marioara“? Care e al doilea? Arătați-mi sunetul *M*? Ce trebuie să facem, ca să vedem un sunet? (.... să-l însemnăm cu un semn). Cum se numește semnul unui sunet? (... literă).

Ce stă scris pe tablă? Veți scrie propozițiunea aceasta, pe caete la comandă. Ascultați însă să vē spun cum și apoi veți scrie. Citiți cuvântul întâi? Ce sunet audeți întâi? Ce literă veți scrie dar? Pentru ce? Observați, ce literă e *M*, mare saū mică? Pentru ce am scris cu literă mare? Priviți la tablă! Vē arăt pe *M* și apoi și cele-l'alte litere cum se fac la comandă. Când voiū zice „unu“, faceți linia subțire așa (fac pe tablă: *l*). Când voiū zice „doi“, faceți linia groasă, așa (arăt *l*); etc. Ce sunet auziți după *M*? (... a).

Ce literă vom face dar ? (... a). Priviți cum 'l fac! (fac pe tablă, la comandă și tot așa întreaga propozițiune).

Priviți la tablă! Pe câte linii am făcut pe M ? (. . . . pe trei Ma...). Ascultați! Liniile se numără de sus în jos; aceasta e linia întâia, etc. Priviți la tablă! Eu voi întreba și D-voastră îmi veți răspunde cum am făcut pe M. (Merg cu creta pe M întrebând) Unde am pus creta? Incotro am mers? Până unde? etc.

Acum veți scrie cu toți propozițiunea aceasta! Ce fel de M veți face, mare sau mic? Pentru ce? Pe câte linii îl veți face? Pe unde veți începe? Incotro veți merge? Până unde? etc. Ce fel de linie veți face la comanda „unu“? Ce la „doi“ etc. Acum scrieți cu toții? Luați condeele, așezați-vă la scris cum v'am spus.

(Comand: 1, 2; 1, 2; etc. iar elevii scriu).

4. Înainte de a face revizuirea, arăt elevilor cum trebuie să ție caetul la revizuire. Observ literile făcute mai rău și le corectez la tablă, ~~ca~~ ~~am~~ ~~ast-fel~~ ~~ni~~ ~~fac~~ ~~pe~~ ~~tablă~~ litera, ce o voesc a o corecta, greșită, căutând a imita tocmai pe aceea defectuoasă observată, ear alături fac o alta corectă. Atrag atențiunea elevilor asupra lor și îi pun să le compare spre a observa defectele.

5. Lucrări pentru acasă, să copieze din bucata de citire două propozițiuni.

6. Resumat.

N. Nicolaescu.

*Absolvent al școlii normale de institutori
în București*

Scopul Conferințelor învățătorești ¹

Domnilor învățători, Doamne învățătoare,

D-voastră v'ați adunat aci în virtutea legii, care prescrie conferințele pedagogice pentru Dv., ca mijloc de reînnoire a materiilor didactice, ca emulațiune morală, ca repaos de munca

¹ Estras din discursul rostit de D-l Stef. Ionescu-Cheianu, pronunțat la deschiderea conferințelor.

câmpului cu care v'ați îndeletnicit în vacanța trecută. Ne am adunat aci în acest moment numai pentru a cugeta cu toții și a convorbi împreună asupra datoriilor ce avem personal fie-care pentru viitorul an școlar 1889—90, ca învățători ai copiilor poporului din Vâlcea.

În școalele încredințate D-voastre ați schimbat ideile cu copiii, ați reflectat, cum să-î faceți a ști ceva ; acum însă este necesar să unificăm aceste chestiuni școlare, de timp ce învățămîntul este public și noi suntem conducătorii lui.

D-lor, conferințele ce ținem acum, multora dintre D-v. se vor părea dificile, că n'ar fi conforme cu drepturile ce au câștigate. La acestea vă răspund : dacă ar fi convocați doctorii, inginerii, telegrafistii, etc., despre cari chestiuni ar trebui să discute ? Cine nu știe că un șef de armată, când face apel soldaților, nu face în alt scop, de cât în acela de a-și cunoaște datoriile fie-care ?

Noi, D-lor, trebuie să lucrăm tot ast-fel, cu toate că misiunea noastră de învățători se distinge printr'un punct esențial de cele-lalte funcțiuni. În orî-ce altă sarcină funcționarul are indicată obligațiunea sa și chiar cea ce trebuie să lucreze ; căci, fie-care urmează ordinele date de superiorul său.

În învățămînt este alt-ceva, direcția vine de sus, dar inspirația vine totdeauna de jos ; în orî-ce moment învățătorul cel bun este obligat să dea la lumină lucrări din fondul său propriu. Nicî o impulsivitate nu poate fi sigură, eficace și durabilă, de cât numai care vine de la sine însuși, nu din îndemnul altuia. Aceasta este o cauză, care trebuie să fie în inima, în spiritul și conștiința D-v., ca să luați punctul de reazăm cel mai solid ; singurul pe care puteți compta totdeauna. Aci stă izvorul întregului devotament individual, și fără devotament individual nimeni nu poate fi învățător sau educator. Instrucțiunea nu este considerată ca celelalte industrii, cari se ajută în cea mai mare parte cu mașinile și brațul omenesc se înlătură. Nu ! Învățătorul nu găsește nicî odată perfecțiunea în uneltele materiale ; o găsește însă în

știința, în gândirea sa, în reînnoirea cunoștințelor de a lucra prin sine-și ca să dea elevilor săi putere spre a-l respecta, precum și a se cunoaște elevii pe sineși. El caută să facă din ei oameni de forță și gândire, corp și suflet pentru ei. Să cunoașteți, D-lor, că în mecanismul învățămîntului motorul său, totdeauna este sufletul și știința învățătorului. Această putere nu se poate înlocui cu nimic altceva. Când vorbim de perfecționarea metoadelor, procedurilor, aparatelor de învățămînt, trebuie să înțelegem despre ce este vorba. Să socotim toate aceste mijloace ca esențiale, să punem preț pe ele, pentru că ele sunt forța principală, voința vitală și magnetică. Cu un cuvînt inițiativa morală și intelectuală arată totdeauna pe adevăratul învățător.

Învățătorul, fără îndoială, trebuie cu toate acestea să se supună ca un soldat. Cine nu știe să se supună, nu cunoaște meseria sa ; acesta nu este un învățător, nu poate fi apostolul luminei. Ne am reunit deci în conferințe pedagogice ca să discutăm lucrurile profesiei și misiunii noastre, pentru a ne stimula și lumina unii pe alții ; căci școalele încredințate noastră prețuiesc aceea ce prețuim noi.

Este oare necesitate să vă spun cu ce solitudine vom urmări lucrările acestor conferințe pedagogice ? Aceasta socotesc că o are fie-care în gândul său.

Credință deci în misia noastră și de sigur că credința aceasta nu va fi niciodată amăgită ; noi îi vom face probă prin munca noastră și rezultatul este progresul obținut cu școlarii încredințați noștri. Astfel, d-lor, autoritatea superioară a învățămîntului a pus întâiu în discuția noastră trei chestiuni esențiale didactice : *Gramatica, Aritmetica și Istoria Națională*. D-l Ministru al instrucțiunii a luat lucrul de la temelie sa ca așa să se dea învățămîntului o direcție solidă și reală, să se înalțe la nivelul și stima dorită de D-v., ca corp învățătoresc. Dacă lucrăm cu confiență și conștiință în via Domnului, mai curînd sau mai târziu căpătăm afecțiunea oa menilor superiori noștri și a cetățenilor în mijlocul cărora trăim.

Aveți multe dificultăți și obstacole de învins, să nu vă temeți însă, când aveți confiență în D-v. ; mediile materiale sunt ameliorate. Misiunea de învățător este pusă pe calea cea bună a progresului ideal, ce se dă învățămîntului primar rural.

Învățămîntul și educațiunea sunt o perfecțiune saū mai bine zis o operațiune cu ajutorul cărora un spirit formează un alt spirit, o inimă reformează o altă inimă. Acea ce în conferințele trecute n'a fost indicat, reînnoirea cunoștințelor, vom arăta acum mai mult ca un semn al devotamentului și încercării noastre apostolice. Darul nostru perpetuu constă : să adunăm toate calitățile morale ale inimii și ale sufletului, să le unim într'un siugur buchet.

D-lor, este natural, ca să studiam în toate zilele, în practicarea funcțiunii noastre, deosebite chestiuni didactice, și dacă just este ca să veniți aci, să căutăm împreună soluțiuni mai bune, mai practice și mai eficace în aplicarea obiectelor de studiu în scoalele ce conducem.

Fie-care dintre noi aduce aici experiența, mărturia bunei sale voinți și amorul cu pasiune către micii copilași.

Conferințele din anul acesta aū valoare morală și intelectuală. Ele, pe lângă unirea metoadelor, mai aū scopul de a strânge între D-v. unirea de fraternitate profesională ; separându-vă trebuie să aveți toți același sentiment de mulțămire că ați *avansat* studiul chestiunilor ce vi s'aū pus. Oamenii competenți și cu experiență vor aprecia meritul și munca D-v. în sfera învățămîntului, vor zice cu certitudine că corpul învățătorilor din Vâlcea este un focar de lumină și de căldură, căria socotesc că mai curând saū mai târziu o fericită influință vă supune întreg învățămîntul național românesc.

Cu aceste sentimente, cu fermă speranță, întemeiată pe sentimentele d-v. și amorul propriu că sunteți devotați misiunii învățătoresți, am onoare să declar conferințele pedagogice din Vâlcea deschise.

Ștefan Ionescu-Cheianu

Fost revisor școlar al jud. Vâlcea.

IMPĂRȚIREA PREMIILOR LA ȘCOALELE DIN BUCUREȘTI

Zilele de 25, 26, 29 și 30 Iunie a. c.

Luni, 25 Iunie, ora 9 dimineața, s'a făcut distribuirea premiilor la școalele primare de băieți din București, iar a doua zi Marți, la cele de fete.

Solemnitatea a avut loc în noul palat al Ateneului român.

Anul acesta s'a introdus și pentru școalele primare norma ca la asemenea ocazie directorii și directoarele acestor școale să-și aleagă câte unul dintre dînșii care să vorbească în numele lor, la care să le răspundă Ministerul respectiv sau delegatul lui.

Acest an, școalele au avut fericirea să aibe delegat pe D-l Hasdeu, iar din partea directorilor a fost ales D-l D. Constantinescu, directorul școlii No. 6 de băieți din Galben și din partea directoarelor D-na Giuvăr directoarea școlii No. III din verde.

Discursurile rostite cu această ocazie fac onoare autorilor lor, și în special discursul D-lui Hasdeu și al D-lui D. Constantinescu, pronunțate în ziua de 25 ale acelei luni, merită o deosebită atenție, căci printr'unul se caracterisă foarte bine rolul școlii primare, iar prin al D-lui Constantinescu se arată progresele realizate (poate și realizabile) de învățămîntul primar din capitală; de acea dăm aceste doë cuvintări aproape în întregul lor în coloanele acestei reviste¹.

Discursul delegatei directoarelor se ocupă mai mult de instrucția femeii în genere și de progresul ce a făcut dorința părinților spre a-și da fetițele la școli și de a ajuta pe institutoare în educarea și instruirea lor. Un rău însă în acest discurs este lipsa totală de date statistice, adică nu se spune câte școale de fete sunt în

¹ Sub titlul „*Progresul școlilor primare*” și „*Misiunea școlii primare*”.

capitală, nici câte institutoare și nici câte eleve au frecventat școalele în acest an școlar, pe când în discursul D-lui Constantinescu există aceste date.

În răspunsul său, D-l Hasdeu combată ideea că femeile au început să se pună pe învățatură ca să scape de sclavie. «Prin învățatură, zice D-sa, femeia nu va scăpa din sclavie, căci în realitate ea a fost totdeauna mai puțin sclavă de cât bărbatul. — La or ce popor și în or ce epocă, femeia a dominat de câte ori a vrut să domine. Slabă, ea domina pe bărbatul cel mai viteaz; incultă, ea domina pe bărbatul cel mai învățat; ea domina pe vrăjmaș, domina pe învingător; domina de la început până astăzi.... așa că ne putem pune întrebarea: când oare ea n'a fost stăpână?»

«Ca stăpână, femeia putea orcând să se apuce a învăța tot ce știa bărbatul. Ea n'avea de cât s'o voiască;... ea n'a voit'o însă în curs de secolii nenumărați; căci studiul i-ar fi răpit din orele consacrate gătelei; iar găteala unită cu farmecul unei ciripiri, i-ajungea pentru a stăpâni.»

Dacă anii aceștia din urmă, femeile s'au năpustit asupra învățaturii serioase, sistematice, metodice și stăruitoare în ramurile cele mai grele ale cunoștințelor omenești, «motivul este c'a sosit momentul ca femeia să nu mai fie stăpână, ci să devină egală bărbatului. Este o mișcare egalitară; este un corolor la *Drepturile omului*.»

«Învățând temeinic, femeia renunță la cochetărie; lipsind cochetăria, dispăre luxul, iar luxul și numai luxul este acela prin care se menține și se justifică flagelul numit *zestre*. Negreșit dorul și darul de a plăcea vor rămâne femeii; n'ar fi rău însă ca să le aibă și bărbații, pentru ca traiul comun să se mai îndulcească printr'o egalitate și mai deplină.»

Acestea sunt ideile D-lui Hasdeu asupra acestei ces-

tiuni atât de arzătoare și cari vor contribui foarte mult la domirirea multora din acei cari se întrebă, pentru ce femeia să învețe cât omul.

În ziua de 29 s'au distribuit premiile la școalele secundare de băieți, vorbind din partea directorilor D-l Herescu, directorul liceului Sf. Sava, care, între altele, a atins două cestiuni cari agită aștăzi opinia publică cultă: școalele private și programele. D-sa este contra dreptului acordat institutelor private de a elibera certificate valabile spre a se prezenta școlarii cu ele la examenul de bacalaureat și spre a se închide pentru totdeauna acest drum, D-sa propune ca examenul de bacalaureat să se facă în licee, la finele ultimului an. În ce privesc programele, D-l Herescu învinovățește Ministerul și consiliul permanent.

D-l Hasdeu nu împărtășește nici una din aceste păreri. D-sa răspunde, cu probe, că absolvenții școalelor private sunt bine preparați, căci dintre particularii cari s'au prezentat la bacalaureat, cea mai mare parte au trecut, de aceea D-sa mulțamește persoanelor cari au pus capital moral și material în interesul instrucției, înființând institute bune, unde alături cu instrucția se dă și educație. D-l Hasdeu susține ca examenul de bacalaureat să se facă tot la universități, căci bacalaureatul fiind un titlu academic nu este logic a se conferi de profesori liceali.

Relativ la programe, D-sa apără Ministerul și consiliul permanent, susținând că mai mult sunt de vină profesorii din consiliul general de instrucție, dacă nu se fac programe bune.

Sâmbătă 30 Iunie, au venit la rând școalele secundare de fete, când a vorbit D-na Racoviță, căriia a răspuns D-l Hasdeu dovedind că instrucția la noi, în ge-

ner merge bine și susținând că misiunea cea mai mare a școlii române este rededeșteptarea prin cultură a naționalităților din orientul Europei. Ungurii și Grecii încă susțin, zice D-sa, că au această misiune, cea ce nu le contestă nimeni, dar numai că Ungurii maghiarizează și Grecii elenizează pe cei cărora le dă învățatură și astfel ei răpesc, sau cel puțin se încearcă să răpească naționalitatea altora, pe când Românul zice Sărbilor și Bulgarilor: mai norocos de cât voi, eu am la mine îmbelșugată izvoare de cultură: veniți de învățați cartea aici, dar s'o învățați nu pentru a deveni români, nu pentru a vă lepăda de numele și nația voastră, ci pentru ca să știți a desvolta și a apăra mai cu tărie propria voastră naționalitate. Scoalele noastre de băieți și de fete, universitățile noastre vă sunt deschise. Noi înșine am devenit mai români, învățând în Paris. Invățând în București sau în Iași, deveniți și voi mai bulgari, mai serbi. Și care va fi resplata noastră? Să iubiți România, dupe cum iubim noi Franța. A fi Franța orientului, iată misiunea culturală a școlii române, iată culmea aspirațiunii noastre naționale.

Asfel a vorbit D-l Hasdeu și cuvintul D-lui a umplut pe drept de entusiasm pe asistenți.

R.

Progresul școlilor primare de băieți din București

La 25 Iunie precedent, s'au împărțit premiile la școlile primare de băieți, din București.

Cu această ocazie, d. Dimitrie Constantinescu ¹⁾, directorul școlii primare No. 6 din Galben, delegat de ceilalți

¹⁾ D. D. Constantinescu este autorul unui mare manual de pedagogie și metodologie. D-sa a fost lung timp revisor școlar.

directorii, a pronunțat un discurs important, căruia i-a răspuns ²⁾ într'un mod magistrat d. Hasdeu, unicul filolog român.

D. Constantinescu în vorbirea sa îmbrățișează localurile școalelor primare din București, corpul institutorilor și școlarii; dar acest discurs se distinge mai mult prin cele ce zice în privința metodei ce *toți* (?) institutorii capitalei ar fi întrebuițat la predarea fiecărui studiu. Deși nu *toți* institutorii capitalei vor fi predat lecțiile, precum susține d. autor, totuși mulți din cititorii noștri vor citi cu plăcere, dacă nu și cu folos, acest discurs; de aceea îl reproducem aproape în întregul său, lăsând afară numai unele frase fără importanță, după noi.

D. Constantinescu atinge întâiu cestiunea localurilor școlare, cu care ocazie mulțamește consiliului comunal pentru sacrificiile ce face cu construirea de localuri; apoi vorbind despre institutori constată că deși :

„.... actualii institutori n'au fost preparați în școli speciale, dar conduși de bunul simț și de dorința inerentă fiecărui om de conștiință au știut să se folosească de scrierile atâtor dascăli iluștri, și astfel au ajuns la bunele rezultate ce s'au dobândit în țările pe unde au răsărit metodele și legile de educațiune.

„Mergând dar pe calea generală a intuițiunii, s'a urmărit atingerea unei culturii armonice cu dezvoltarea tuturor facultăților pentru a stabili echilibrul norocit al ființei noastre psihice.

„Cu *toți* (?) dar am urmărit păstrarea liniei generale a intuițiunii în predarea lecțiilor, potrivit fiecare învățatură după metoda ei specială.

„Așa, din studiul aritmeticei și al geometriei am făcut un exercițiu pentru dezvoltarea rațiunii, silindu-ne ca toate regulile necesare din aceste obiecte să le capete școlarul prin

²⁾ Acest răspuns e publicat mai la vale sub titlul „Misiunea principala a școlii primare“.

el însuși, prin inducțiune din casuri concrete și apropiate lui.

„Din studiul limbii române am făcut exerciții de observație, de reflecție.

„Istoria Românilor ne am învoit a o preda nu numai ca o gimnastică de memorie, ci și ca o îndrumare către fapte bune, îndreptând sufletul copiilor către ideile cele mari și sănătoase cari fac mărirea patriei, și punându-i pe ei în situație să judece asupra foloaselor ce aduc țării faptele oamenilor mari.

„Cu Geografia n'am căutat numai a încărcă mintea copiilor cu cifre și numiri, ci mai mult ne-am silit a face să-și dea seama în orice moment de pozițiunea ce are o țară pe suprafața globului, în raport cu celelalte state, și să aibă o icoană vie a părții ei fizice, oprindu-ne cu mai multă insistență la geografia patriei.

„In ce privește citirea n'am pierdut un moment din vedere, că, prin ajutorul ei, trebuie să lămurim copiilor toate cunoștințele despre cari se tratează în mica lor enciclopedie.

„Predând religia, am ținut foarte mult socoteală de înfrumusețarea ce preceptele morale trebuie să aibă asupra inimii copiilor, și ca atare ne am silit a îmbrăca părțile ei dogmatice în forma plăcută a narației și a perceptului.

„Desemnului am căutat a-i da o direcție pre cât posibil tehnică care să deștepte gustul meseriei și al industriei, de care avem atâta nevoie. În acest scop combinațiunea liniilor am căutat a o face imitând diferite forme ale obiectelor casnice și uneltelor mai obișnuite, căutând a le pune înainte modele cât mai apropiate acestei ținte.

„*E adevărat că succesul la diferite școli a trebuit să depindă și de însușirile personale ale fiecărui din noi, etc.*

„Față cu cele arătate credem că vor dispărea nedreptele acușări ale celor necunoscători de realitatea lucrului, că adică școala noastră ar merge rău față cu sacrificiile bănești ale țării.

„In total, avem azi în capitală 72 de institutori pentru 18

școale cu 4 clase, și 17 institutori pentru 9 școli cu câte 2 clase.

„Când ne gândim acum că abia sunt 10 ani, de când s'au început clădirile școlare și mai ales când ne amintim și scurtul timp, de abia de 30 de ani, de când am început a ne ocupa mai de aproape de luminarea poporului, rămânem cred, convinși că noi am făcut pași de uriași în viața noastră culturală.

„In privința programei este o idee fericită acea ce urmărește ministerul d'a. o forma în mod analitic, și credința noastră este că, lăsându-se institutorilor libertatea absolută în alegerea procedurii sau a metodicei fiecărei lecțiuni, să i se fixeze cantitatea materiei în raport cu timpul de care dispune școala și să i se arate în linii generale calea de urmat; lăsând la o parte multe din jocuri și din cântări, introduse în noul proiect de program, și lăsând numai obiectele din cari să facem pe copil în stare să urmeze în școli superioare și pe acelea absolut trebuincioase vieții practice, credința noastră este, zic, că vom ajunge să răspundem și în ceea-ce privește programa la nevoile societății moderne.

In privința cărților didactice nu putem pretinde ca ele să fie modificate de cât în urma programei; atunci însă ar fi de dorit ca onor. Minister să încurajeze munca particulară și să ia în acelaș timp și inițiativa întocmirii unor comisiuni cari să redacteze, după cele mai bune metode pedagogice și într'o limbă corectă și înțeleasă, toate noțiunile ce sunt a se desvolta de institutori după noul program.

„Sub raportul educativ, formarea voinței și a simțului conscient al copiilor ne-au preocupat, ca și dezvoltarea puterilor intelectuale: le-am cultivat, mai bine zis, în mod paralel.

„Iar voi, copii, cari, în cursul acestui an, v'ați deosebit prin silință și purtare de colegii voștri, veniți de primiți acum semnul de dragoste ce vă poartă și guvernul, și so-

cietatea, și noi, și părinții voștri; acei cari vă duceți în școlii superioare, nu uitați că acolo colegii noștri abia au câte 2 sau 3 ore pe săptămână de vorbit cu voi, și nu 30 ca noi; totuși au sute de copii și, prin urmare, n'au timpul nici a vă asculta așa de des, nici a vă da lecțiuni în clasă, cum facem noi.

„Deprindeți-vă de la început cu atențiunea și cu învățarea lecțiunilor zi cu zi, fără a vă gândi de vă scoate or nu la lecția învățată și în nici un cas să nu vă descuragiați, că prin muncă și bună purtare biruiți orice greutate.

„Acei însă cari nu vă duceți mai departe în școlii secundare, până ce statul va putea înființa atât de mult doritele școlii de aplicație la industrie, unde v'ar fi locul la mulți, și cari ar umplea o mare lacună învățămîntului nostru, deprindeți-vă la munca zilnică a vieții, căci munca e scăparea de nevoi și nefericiri, ea vă ușurează traiul și vă face buni harnici și onești.

„Ca situațiune definitivă a anului acesta pentru școlile primare de băieți din Capitală, pot da următoarele cifre:

„Numărul elevilor matriculați în toate școlile a fost de 5.413, din cari au rămas până la finele anului 4.548; s'au promovat 3.156 din cari 497 au obținut certificate de absolvirea celor 4 clase“.

Terminând, D-1 autor exprimă omagiile de recunoștință ale corpului didactic primar din Capitală guvernului, primăriei și adresează urări Suveranilor țării.

Din această scurtă dare de seamă a D-lui Constantinescu se vede progresul făcut de instrucția primară din București în privința localurilor, a numărului elevilor și a corpului didactic. Fie numai ca acest avînt să nu se oprească nici de cum, pentru ca să ajungă a nu mai rămânea nici un băiat din București fără cunoștințele claselor primare!

R.

Misiunea principală a școlii primare

În ziua de 25 Iunie, a. c., la împărțirea de premii a școlii primare din București, D-l Hasdeu răspunzând D-lui D. Constantinescu, a pronunțat un discurs foarte însemnat, în care s'a ocupat de rolul principal al dascălului de clasele primare. Împărțind pe deplin vederile D-lui Hasdeu, reproducem în întregul său acest discurs. Iată-l:

„Mai întâiu, nu pot a nu mulțami D-lui Ministru al Instrucțiunii publice, care însărcinându-mă a președe în locu-î această solemnitate, D-sa mi-a dat ocasiunea de a mă vedea față în față cu acest corp didactic primar, căruia i-am aparținut și eu altă dată.

„În adevăr, sunt acum vre-o 30 de ani, cariera mea de dascăl mi-o începusem în Iași, la școala primară de la Trei-Ierarchi.

„Răspunzând acum la discursul colegului meu, D. Dimitrie Constantinescu, nu voiu vorbi nici de locuri de școală, cari se vor clădi cu încetul din ce în ce mai multe și mai bune, nici despre cărți didactice, ale căror goluri său neajunsuri se vor împlini cu ușurință, când noa școală normală de institutori va ajunge a-și da rodurile sale. Mă voiu mărgini a arăta în câteva cuvinte numai solia cea mare a dascălului primar în genere, o solie atât de înaltă în cât, din modestie, D-voastră abia ați atins-o.

„În licee, cu atât mai virtos în Universități, profesorul nu crește pe copil, ci-l învață. Nu creșterea, nu educațiunea, ci numai instrucțiunea și învățătura singură este ținta școlii secundare și superioare, în cari vârsta școlarului este deja înaintată și contactul său cu profesorul e rar. Nu așa este în școala primară. Aci D-voastră primiți în grije pe un copil în toată puterea cuvintului, și el petrece în toate zilele o mare parte a timpului sub ochii D-voastră. Sunteți instructori și educatori totodată, educatori mai cu deosebire.

„Nu toți cetățenii străbat prin licee și mai puțin se urcă până la universitate. Prin școala primară însă toți, toți fără excepțiune, sunt datorii a trece. Nu dar o clasă socială, nu o minoritate a țării, ci națiunea întregă crește pe mâinile D-voastră. Ea crește pe mâinile D-voastră în acea gingașe fază a vieții omenești, în care totul se întipărește adânc și pentru viața întregă în mintea și în inima copilului, se întipărește prin ce el vede, prin ce aude de la dascălul său, și cum sunteți D-voastră așa va fi și națiunea întregă.

„Fiți dreptți cu copilul, dacă voiți ca drept să fie viitorul cetățean. Desrădăcinați din el, prin sfat și prin pildă, germenele lingușirii, al invidiei, al intrigei, al clevetirii, al egoismului, dacă doriți a face ca viitorul cetățean să nu fie o ființă tiritoare lacomă de bunul material sau moral al altuia; dacă doriți ca națiunea întregă să nu fie o droaie de nepăsători, trăind fiecare numai pentru îmbuibarea burtei și a bursei sale! Invățați pe copil a se jertfi pe sine însuși: o națiune nu poate fi mare, nu poate fi o națiune, dacă cetățenii nu știu să se jerească pentru o idee, pentru un principiu, pentru ceva care e mai presus de materie.

„Trebuingioasă este aritmetica și geometria, trebuingioasă e gramatica și geografia, trebuingioasă e programa, dar mult mai trebuingios este acea ce nu se poate cuprinde nici într'o programă: în orice secțiune, despre orice obiect, dascălul primar are destule prilejuri să alunece la timp acele sublime maxime prin cari sufletul copilului se înflăcărează pentru frumos, pentru adevăr, pentru bun, și capătă pentru răutate, pentru minciună, pentru urfciunea morală, acel desgust care, sădit de timpuriu, se întinde și se întărește ca acele fine creștături ce le veți tăia pe scoarța unei tinere tulpine.

„Fiecare religie cunoaște un Dumnezeu, orcât de mult s'ar deosebi teogoniile una de alta. Fiecare popor cunoaște o Patrie, orcât de diferite ar fi între ele instituțiunile. Dacă unii oameni ajung cu timpul a nu mai crede nimic, nici chiar în Dumnezeu, nici chiar în Patrie, este că ei din co-

pilărie s'au deprins a confunda pe Dumnezeu cu teogoniile și Patria cu instituțiunile; este că nu li s'a însuflat din pruncie că mai presus de orice teogonie e Dumnezeu, că mai presus de orice instituțiune e Patria, că noțiunea de Patrie și de Dumnezeu nu se sguide prin sguiduirea instituțiunilor și a teogoniilor. Fii creștin sau mahometan, fi cum vrei, dar crede în Dumnezeu! Fii liberal sau conservator, fi cum știi, dar crede în Patrie! Săpați cu trăsuri neșterse pe Dumnezeu și Patria în școlariți voștri, și veți avea o națiune, o națiune mare! Cine se închină în dreapta și în stânga la bătaia vântului, simte pe frunte noroiu dupe fiecare închinăciune; cine se închină numai lui Dumnezeu și Patriei, dupe fiecare închinăciune își ridică fruntea mai senină.

„Ce să mai zic? Din acești drăguți copilași, cari pot deveni îngeri sau demoni, căliți caractere, caractere, încă odată caractere, și atunci v'ați împlinit solia. Și atunci cununile ce noi dăm astăzi, nu se vor veșteji niciodată în atmosfera cea rece a indiferentismului, ci, sub calda suflare a inimilor, aceste cununii vor naște flori peste flori ce viitoriți cetățeni vor depune cu recunoștință pe mormintele noastre“.

Asfel a vorbit D-l Hasdeu și numerosul public, compus în mare parte de corpul didactic, l-a întrerupt în mai multe rânduri prin aplause vii și prelungite, cea ce însemna că cuvintele ilustrului învățat mergeau la inima tuturor și nici nu se putea altfel; căci ce pleacă de la inimă la inimă merge.

R.

DIDACTICA MAGNA¹

DE

AMOS COMENIUS

Tradusă în românește de

PETRU GÂRBOVICEANU

Doctor în filosofie

Profesor de filosofie la Seminarul Central și de limba română la școala Normală
a societății din Bucureșit.

CAPITOLUL XVII

Principiile cum se poate preda și învăța cu ușurință.

1. (*Nu e destul de a putea ceva cu siguranță, ci trebuie să dorească și ușurința*). Am arătat cu ce mijloace poate să-și ajungă educatorul scopul său, acum să vedem cum trebuie să se acomodeze aceleași mijloace aptitudinilor spirituale, ca ast-fel întrebuițarea lor să se facă într'un mod ușor și plăcut.

2. (*Zece principii*). Studiind natura va resulta, că instrucțiunea tinerimii se va face cu ușurință :

I, dacă va începe de timpuriu și înainte de a se conrupe spiritele ;

II, dacă începe cu o preparare intelectuală potrivită (*învățămîntul intuitiv*) ;

III, dacă pleacă de la general la particular și

IV de la ce e mai ușor la ce e mai greu ;

V, dacă nu se împovărează nimeni prin un număr prea mare de materii ;

VI, dacă nu se procedează cu grabă ;

VII, dacă nu se constrâng spiritele la nimic alt-ceva, de cât la aceea ce au plăcere conform etății lor și a metoatei ;

VIII, dacă toate se predau cu ajutorul intuițiunii ;

IX, și se are în vedere utilul ;

¹⁾ Vezi numerile precedente ale acestei reviste.

X, și dacă se predau toate după una și aceeași metodă.

PRINCIPIUL I

1. *Natura începe cu înde părtarea a tot ce nu e bun și curat.*

3. (*Principiul: Să ia o materie curată*). Pasărea de pildă, întrebuintează spre clocire numai ouă proaspete cari conțin cea mai curată materie.

Dacă puiul a început să se formeze mai dinainte, atunci se așteaptă în zadar vre-un rezultat bun.

4. (*Imitare*.) Dacă *Architectul* vrea să clădească o casă are necesitate de un loc viran, sau dacă vrea s'o clădească în locul unei altea, atunci trebuie neapărat s'o dărîme pe aceasta.

5. Asemenea și *Pictorul* desemnează mai bine pe o tablă curată. De e deja desemnată, sau pătată, sau stricată, trebuie mai întâiu curățită și dreasă.

6. De vrea cine-va să conserve *unsori scumpe* atunci are necesitate de butoaie goale, sau cel puțin curățite de vechiul lichid.

7. Tot așa și *Grădinarul* plantează mai cu plăcere vlăstari tineri. Iar de e nevoit să planteze și arbori mai trecuți, atunci trebuie să'i curățe de ramuri, ca cu chipul acesta sucule să nu se răspândească în altă parte. Și aceasta e cauza pentru ce a considerat *Aristotel* *privațiunea sau eliberarea între principiile lucrurilor*, de oare-ce credea el, ca ceva imposibil de a da unei materii o formă oare care, mai înainte de a înlătura pe cea d'întâiu.

8. (*Abatere*.) Din aceasta rezultă mai întâiu, că e mai bine de a iniția spiritul înțelepciunii când e fraged, de oare ce nu e încă deprins de a se distrage cu ocupațiuni nefolositoare. Căci, cu cât începe instrucțiunea mai târziu, cu atât progresează mai cu anevoință, fiindcă

sufletul e ocupat cu alte lucruri. *Al doilea*, că un copil nu poate fi instruit cu bun succes de mai mulți învățători de o dată, fiind-că e aproape imposibil, ca toți să observe una și aceeași formă, cea ce are ca consecință o distrugere și împedecare a dezvoltării lui intelectuale. *Al treilea*, că e o procedare nedibace dacă în instrucțiunea tinerilor mai în etate nu se face începutul cu *educațiunea morală*, ca ast-fel înfrânându-li-se afectele să se poată face capabili pentru restul instrucțiunii. Dresătorii de cai îi țin mai întâiu în fiare și îi domolesc și apoi le formează mersul. De aceea, bine se exprimă *Seneca*: *mai întâiu învață moravuri și apoi înțelepciune, fiind-că aceasta se învață cu greutate fără moralitate.* Și *Cicerone*: *Filosofia morală prepară spiritele pentru semănătura următoare, etc.*

9. (*Indreptare*). De aceea:

I. *Să se înceapă instrucțiunea tinerimei de timpuriu.* BCU Cluj / Central University Library Cluj

II. *Un școlar să aibă pentru unul și acelaș obiect de studiu un singur învățător.*

III. *Maî întâiu de toate să se aducă în ordine purtarea morală și aceasta după indicațiunile educato-rului.*

PRINCIPIUL II

10. *Natura prepară materia așa, în cât să poată primi forma.*

(II *principiu*: *în materie se nasce dorința de a primi forma*). Puiul fiind deja în deajuns format în ou, tinde către o perfecțiune mai mare, se mișcă, coaja se sparge de la sine, sau o sparge el cu ciocul. Odată ieșit din această închisoare se bucură când e încălzit și nutrit de mamă-sea, deșchide cu plăcere ciocul și înghite nutrimentul oferit; se bucură că poate vedea cerul, că se deprinde la zburat și îndată după aceea să poată în

adevăr zbura. Cu un cuvânt, el se grăbește bucuros la toate darurile naturii, însă numai *treptat*.

11. (*Imitare*). Așa trebuie să îngrijească și grădinarul, ca planta prevăzută cu umezeală și căldură după trebuință se poată prospera bine.

12. (*Abatere*). *Așa dar, rău îngrijesc de binele copiilor acei, cari 'i constrâng să învețe contra voinței lor.* Căci ce se poate spera de la ei la urma urmelor? Dacă cine-va n'are poftă de mâncare și totuși 'și îndoapă stomacul, atunci nu poate urma din aceasta nimic alt-ceva de cât greață, sau cel puțin o proastă mistuire și o indispozițiune. Din contră, dacă cui-va 'i e foame atunci mănâncă cu poftă, stomacul mistuesce bucatele pe cât sunt calde și le transformă cu îngrijire în carne și sânge. De acea zice *Isocrot: Cine învață cu plăcere, învață mult.* Și *Quintilian: Dorința de a învăța se bazează pe voință și ea nu se poate constrânge.* BCU Cluj / Central University Library Cluj

13. (*Indreptare*). Așa dar :

I. *Dorința de a ști și a învăța trebuie să se deștepte în copil cu orî și ce chip.*

II. *Metoda de învățămînt să micșoreze oboseala în învățare, ca ast-fel să nu existe nimic ce ar displăcea școlarii și 'i ar înspăimînta să mai urmeze cu învățatură.*

14. (*Cum trebuie să se deștepte și să se nutrească în copil dorința de învățatură*). Dorința de învățatură să deșteaptă și nutrească însă în copil de către părinți, de învățători, de școală, de obiectele de învățămînt de methode, de autorități.

15. (*I, din partea părinților*). Din partea părinților se face aceasta 1) dacă ei în fața copiilor laudă, învățatura și pe învățați; 2) dacă 'i îndeamnă să se silească cumpărându-le cărți și haine frumoase, sau dacă le promit ceva frumos; 3) dacă laudă copiilor pe în-

vătător (și mai ales pe al lor) atât pentru escelenta lor cultură, cât și pentru purtarea lor față de școlari (*căci iubirea și stima sunt cele mai puternice sentimente de a întipări dorința de imitare*); 4) în fine dacă 'i trimit câte o dată cu vre-o însărcinare, sau cu câte un mic dar la el, etc. Cu chipul acesta vor reuși de a'i face să iubească atât învățătura, cât și pe învățător.

16. (II, *din partea învățătorilor*), Din partea *învățătorilor*. 1) dacă sunt *bine-voitori și simpatici* și nu 'și îndepărtează inimile prin asprimea lor, ci din contră le atrag prin atitudinea lor părintească și cuvintele lor; 2) dacă laudă studiile ce au să predea pentru importanța, atracțiunea și ușurința lor; 3) dacă laudă câte o dată pe cei silitori (și dacă împart copiilor mai mici, mere, nuci, zachăr, etc.); 4) dacă 'i cheamă la sine și le arată, sau și în timpul de școală *tablourile* acelor ce au să *învețe* altă dată, *instrumente optice și geometrice, planigloburi* și alte lucruri ce sunt în stare să-i uimească; 5) *dacă informează pe părinți prin ei despre ceva*;—cu un cuvânt 16) *dacă tratează pe școlari cu blândeță* le va câștiga cu ușurință inima, așa în cât mai bucuros vor sta în școală de cât acasă.

17. (III, *din partea școlăii*, *fiind prevăzută atât în năuntru, cât și în afară cu tot felul de lucruri atrăgătoare*). Școala însăși trebuie să fie un loc plăcut oferind ochilor atât în năuntru cât și în afară o bună privire. *În năuntru să fie o cameră luminoasă, curată și împodobită cu tot felul de tablouri*. Aceste tablouri pot să represinte sau figurile bărbaților renumiți, sau chărți geografice, sau fapte istorice sau altele. *În afară să fie împrejurul școlăii nu numai un loc liber pentru plimbare și joc* (căci aceasta nu se poate opri copiilor după cum vom vedea mai jos), *ci deasemenea și o grădină în care să fie introduși copiii câte o dată*

spre a privi arborii, florile și alte plante. De se va proceda ast-fel, atunci vor merge copiii la școală nu cu mai puțină plăcere, de cât merg de obicei la bălciuri unde tot-d'auna speră de a vedea și auzi ceva nou.

18. (IV, *din partea obiectelor*). Și obiectele atrag tinerimea dacă corespund inteligenței ei și se predau cu claritate și dacă se însoțesc și de observațiuni glumețe sau mai puțin serioase, însă tot-d'auna plăcute. Căci aceasta însemnează a uni *plăcutul cu utilul*.

19. (V, *din partea metoadelor, ca să fie naturală*). *Metoadă* însăși spre a putea deștepta gustul la învățatură trebuie să fie *mai întâiu naturală*. Căci aceea ce e natural și ia de la sine mersul său. Apa n'are nevoie de a fi silită să curgă la vale; să se înlătore numai stăvilarul său alt-ceva ce o opresce și atunci se va vedea îndată curgând. De asemenea și paserea de a fi îndemnată să sboare; să se deschiză numai colivia. Nici ochiul sau urechia n'au nevoie de a fi îndemnați să privească un tablou frumos sau să asculte o melodie plăcută ce li se oprea; din contra au nevoie la asemenea lucruri mai mult de ținerea în frâu. Cuvintele unei metode naturale se pot vedea din capitoul precedent și din regulele ce urmează mai jos.

(*Să se unească cu prudență plăcutul cu utilul*). *Al doilea*, spre a putea atrage metoada spiritele, trebuie să fie îndulcită cu o anumită prudență, așa în cât toate obiectele de învățămînt ori cât de serioase ar fi, să se predea într'un mod plăcut și atrăgător și anume în forma unei conversațiuni sau în proverbe și fabule. Mai amănunțit însă despre aceasta în alt loc.

20. (VI, *din partea autorităților*). *Autoritățile* civile și școlare pot însă să stimuleze pe școlari, dacă iaă parte în persoană la ori și ce act public (*pot ele să conșteie în exercițiuri de declamațiuni și disputațiuni*,

saŭ în examinări și promoțiuni) și laudă pe cei mai silitori și le dau daruri (fără deosebire de persoană).

PRINCIPIUL III

Natura produce orî și ce din elemente, cari după mărime sunt netnsemnate, iar după conținut puternice.

21. (III principiu: Orî și ce din elemente, cari sunt proprii lucrurilor). Materia de pildă, din care trebuie să fie formată pasărea, se concentrează într'o picătură și se înconjoară cu o gheoace spre a se putea purta cu ușurință în pantece și încălzi la clocire. Și totuși conține în sine după conținut întreaga pasere, fiind-că mai târziu se formează din sufletul închis, corpul paserei.

22. (Imitare) Așa și *Arborele*, orî și cât de mare ar fi, se coprinde în simburile fructilor sale, saŭ în vârful ramurilor, în altoiș; și dacă 'l punem în pământ se formează din el iarășî un arbore prin puterea care lucrează în interiorul seŭ.

23. (*Abatere extraordinară*). *Contra acestui principiu se pecatuește în școli de obiceiș peste măsură.* Cei mai mulți învățatori se obosesc de obiceiș prin aceea, că în loc de a semăna semințe, imediat seamănă plante și în loc de a planta vlăștari, imediat plantează arbori; adică, în loc să comunice școlarilor elementele fundamentale le comunică un chaos de diferite concluziuni și chiar texte complete. Și totuși după cum e sigur că lumea e compusă din patru elemente, tot așa e sigur că și învățămîntul se bazează pe foarte puține principii din care (după ce s'aŭ cunoscut felurile deosebirilor) rezultă o mulțime imensă de concluziuni întocmai după cum la un arbore pot să iasă dintr'o puternică rădăcină sute de ramuri, mii de foi, flori și fructe. O, bine ar fi să se îndure D-zeŭ

de timpul nostru și să deschiză cui-va ochii minții spre a observa bine legătura dintre lucruri și s'o facă bine cunoscut și altora!

Cu ajutorul lui D-zeu am de gând ca în *Sinopsă* (privire asupra pansofiei creștine) să dau o probă a încercărei mele cu umila speranță, ca D-zeu să dea la lumină prin alții mai mult de cât mine.

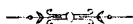
24 (*Indreptare*) Să se observe însă trei lucruri:

I. *Fie care artă să fie coprinsă în regulile cele mai scurte și precise.*

II. *Fie-care regulă trebuie exprimată cu vorbele cele mai scurte și înțelese.*

III. *Fie-care regulă să fie urmată de mai multe exemple ca cu chipul acesta să se poată observa lămurit cât se întinde întrebuințarea acestor reguli.*

(Va urma).

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ȘCOALA RURALA

Ziua distribuirii premiilor în târgul Dămieniști, jud. Roman, a fost sfântă, mare și sublimă.

Învățătorii școalelor din Dămieniști, Bêtrânești, Negri și Chiliz, au elaborat un program pentru serbarea zilei distribuirii de premii în comuna Dămieniști.

În ziua de 24 Iunie (zi de iarmaroc la Dămieniști), subsemnații învățători ne-am întrunit în modul următor:

Scoala din Bêtrânești, întrunită pe la orele 10 a. m. cu școala din Chiliz, au plecat spre Dămieniști, unde elevii școlii locale, cu drapelul și cu muzica, i-au întâmpinat la bariera despre nord, cu cari au parcurs satul și târgușorul, cântând până la bariera despre sud, unde au întâmpinat pe elevii școlii din Negri.

Apoi toți elevii școalelor întrunite, *îmbrăcați cum erau în costume naționale, în cap cu pălării de paie făcute*

de ei, așezați în rânduri de câte patru, cu drapelele la mijloc și muzica în frunte, având fie-care în mână câte o creangă de stejar, au intrat în târg cântând: „*Deșteaptă-te Române*“ acompaniați de muzica instrumentală.

În tot cursul acestei preumblări, școalele au fost înconjurate de un numeros public, iar pe fețele tuturor se citia: veselie unită cu admirațiunea.

Elevii se opriră puțin în fața școlii, care era frumos împodobită cu verdeață și drapele, iar în coridorul ei un numeros public.

După un repaos de două ore, școalele întrunite cu drapelele și muzica în frunte, au plecat la locul destinat pentru distribuirea premiilor, care era iarăși frumos împodobit de verdeață, cu portrete și drapele. Acolo se afla un numeros public: doamne și domni, între cari d-l Subprefect și d-l judecător al plășii, funcționarii locali, proprietari, arendași, administratori de moșii, preoți, învățători, primari, notari, etc., și un însemnat număr de săteni. La aproape de 2000, așteptau începerea solemnității.

Solemnitatea s'a început prin imnul național „*Trăiască Regele*“ cântat de elevii tuturor școlilor întrunite; după care d-l judecător ca președinte, rosti un cuvânt bine simțit, arătând sătenilor: *importanța școlii Rurale*.

În urmă d-l învățător local a vorbit despre: *Fotoasele ce trage săteanul, trimițând copiii la școală*; oratorul termină în aplauze frenetice, iar poporul strigând: *Ura!!! Trăiască școala română!!*

Elevii încurajați intonară cu mult sentiment imnul: „*Deșteaptă-te Române*.“

Apoi d-l învățător al școlii din Negri a vorbit despre: *Câte-va piedici ale școlii rurale*.

Cuvîntarea a fost aplaudată, iar elevii cântară: *Frunză verde Pălămidă și Țara mea*.

În fine, d-l învățător al școlii din Bătrânești vorbi despre: *Importanța premiilor*.

După toate acestea a urmat distribuirea premiilor.

Premiile în comuna Dămieniștii au fost procurate de primărie și de Doamna Ortensia Teodorescu, de d-niș subprefect, judecător, Donici, Teodorescu, M. Ion Miloș, Bahrim, Preotul Andriescu, Tinterescu și frații Zadig.

La fine, d-l subprefect a mulțămît din partea *Guvernului* învățătorilor întruniți, pentru silința ce D-sa a constatat că-și dau la răspândirea instrucțiunii în masa poporului rural.

Solemnitatea s'a încheiat prin imnul: *mulți ani trăiască școala și țara românească.*

Reîntorși la școală, elevii au jucat jocuri naționale, alături cu învățătorii lor, iar în urmă li s'a dat o masă, la care a contribuit proprietarul N. Tisescu, d-l Brătescu învățător, preotul Ghidu, preotul Andreescu, și învățătorii întruniți. În fine, pe la 7 ore seara, elevii s'au reînturnat în ordinea în care veniseră.

Mai multe persoane onorabile au felicitat pe învățătorii întruniți, pentru ideea de a se distribui premiile la un loc, procurându-le ast-fel o zi foarte plăcută și unică în felul ei până astăzi la Dămieniștii.

Învățătorii întruniți:

Eugeniu I. Tisescu, din Dămieniștii D. I. Știrbelu, din Negri
D. Rugină, din Bătrâneștii I. Tofan, din Chilii.

TOT AL II-lea CONCURS PEDAGOGIC

La pagina 689, No. 11, al anului V, din această revistă, s'a publicat „**Al II-lea concurs pedagogic cu premii**“ asupra cestiunii: „*O oră de calcul într'o școală rurală cu mai multe clase, conduse de un singur învățător*“, fixându-se termenul la 16 Iunie trecut, când urma ca lucrările relative să se afle la redacție,

Dar, din cauză că apariția revistei pe Aprilie s'a întârziat afară din cale mult, așa că a rămas prea mic interval de la primirea înștiințării acelu concurs și până la termenul de 16 Iunie, mai mulți doritori de a concura n'au avut timpul material când să facă, să scrie și să trimită lucrările ce voia; încă și din cei ce au trimis deja lucrări, unii ne scriu că le-au făcut în fuga; precum și din cauză că, la 16 Iunie, nu s'a putut întruni majoritatea comitetului acestei reviste ca să se pronunțe asupra lucrărilor sosite; pentru aceste motive *anunțăm pe toți* că comitetul revistei nu se va mai putea întruni înainte de 15 Septemvrie viitor; de aceea atât persoanele cari n'au trimis lucrări pentru acest concurs și doresc a trimite, cât și persoanele cari au trimis, însă le-au făcut în grabă, pot face asemenea lucrare pe indelete și a le trimite la redacție negreșit până la 15 Septemvrie viitor.

Condițiile concursului sunt cele stabilite de comitet și publicate în revistă la pagina arătată la începutul acestei înștiințări.

DIRECȚIA REVISTEI

AL III-lea CONCURS PEDAGOGIC

În ședințele precedente ale comitetului acestei reviste, subsemnatul am propus să se acorde un premiu mult mai mare de cât cele precedente persoanei care va trimite cea mai bună lucrare asupra cestiunii următoare :

„*Ocupația învățătorului rural cu cele șase clase ale școlii sale, în decursul unei săptămâni din Octomvrie*“, cu condiție ca să se arate lecțiile complete cu fie-care clasă și pe fie-care zi; așa în cât să se vadă nu-numai lucrarea și ocupația zilnică a fiecărei clase și responsu-

rile școlarilor; ci și lucrările, metoadele, procedările și espresiunile învățătorului, precum și esplicările cu esemplele lui, problemele și tezele date în clasă și acasă cu arătarea deslegărilor făcute de elevi. In fine, această scriere să oglindească pe deplin și în toate privințele activitatea învățătorului în școală, așa în cât să nu lase nimic absolut de dorit sub nici un raport, în ce privește ocupația învățătorului în decursul unei săptămâni din luna Octomvrie.

Această lucrare să se afle la redacție în sâmbăta a patra din luna lui Octomvrie viitor.

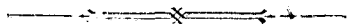
Ea poate fi or cât de mare, dar numai să fie citeată și pe cât se poate cu ortografia revistei, publicată la pagina 450 din anul al V.

Lucrarea nu va fi iscălită de autor, ci va purta un moto său o deviză, care se va reproduce și pe plicul unei scrisori pecetluită și închisă în concurs, în care scrisoare se va afla numele autorului.

Premiul ce se va da celei mai bune lucrări se va publica mai în urmă; dupe decisiunea comitetului.

NB. S'a propus ca această lucrare să se facă în vederea actualei programe care prevede șase clase în școlale rurale, rezervând clasa VI-a pentru agricultură și celelalte ocupații relative la economia rurală.

Eniu Bălteanu.

CESTIONARUL REVISORULUI ȘCOLAR

DIN

BACĂU-ROMAN CĂTRE ÎNVĂȚĂTORII SĂI

D-le Director,

Te rog să dai loc «Cestionarului» alăturat, ce l'a trimis d. Scureiu, revisorul școlar din Bacău-Roman învățătorilor săi de finele acestui an școlar. Îți voi comunica la timpul său și niște răspunsuri relative din partea unor învățători. Este bine, este laudabil lucrul ce l'face pomenitul d. revisor. Atari lucrări împreunate cu inspecțiuni conștiincioase ar lămuri și îndrepta mult cauza școlii primare rurale și urbane, mai ales când s'ar pune în discuțiune în adunările sau conferințele învățătorești.

V. Gr. Borgoraun.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Domnule Învățător!

Vă invit ca să răspundeți în interval de 10 zile, la întrebările ce urmează, restituind apoi fără întârziere raportul completat în mod conștiincios.

Revisor școlar, **Scureiu**

Bacău 1890 Iulie

Raportul anual asupra școlii rurale din com.... plasa.... județul.... pe anul școlar 1889—90.

INTREBARI

I.—1. Locul unde se află școala.

II.—1. No. secțiilor școlare, depărtarea fie-căreia de școală în kilometre.

III.—1. No. copiilor cu vârsta de școală în fie-care secție, între 7—12 ani, băieți, fete.

IV.—1. No. copiilor în total cu vârsta legiuită de școală din întreaga comună; (după sex, religione și naționalitate); 2. No. copiilor infirmi (surzi, muți, idioți, orbi etc.) dintre cei cu vârsta de școală din toată comuna; 3. No. copiilor de tot săraci (fără mijloace de a urma la școală).

V. Statistica școlăii. — 1. Numărul claselor; 2. No. învățătorilor; 3. No. școlărilor înscriși din nou; 4. No. școlărilor din clasa I, II, III etc. (după sex, religiune și naționalitate); 5. No. celor repetenți din anul trecut în clasa I, II, III, etc.; 6. No. celor repetenți la finele anului 1889-90; 7. No. celor promovați anul acesta din clasa I, II, III, etc.; 8. No. școlărilor cari au urmat la școală în luna Septembrie, Octombrie, Noembrie etc. (după sex, religiune și naționalitate).

VI. Localul școlăii. — 1. Propriu de școală sau nu? Cu primăria la un loc? 2. Corespunde condițiunilor cerute anume; 3. Spațiul cam rău de studiu în m. c.; 4. Volumul în m. c. de copil; 5. În ce stare se află; 6. Ce fel e situat? (într'un loc sănătos, expus la soare, accesibil); 7. No. și poziția ferestrelor; 8. Suprafața de lumină; 9. Au ferestrele storuri? 10. De câte ori s'au vruit și grijit școala anul acesta? 11. Are școala privată? Intrarea pentru băieți și fete e deosebită? 12. Câte camere de locuit are învățătorul? 13. Lipsurile și neajunsurile localului de școală în genere?

VII. Mobilierul.—1. No. băncilor; 2. Catedră sau masă; 3. No. scaunelor; 4. No. dulapurilor; 5. Are școala ceasornic; 6. Are clopot; 7. Are cuier pentru atârnaarea hainelor? 8. În ce stare se află fie-care din lucrurile de mai sus? 9. Ce propune pentru anul viitor?

VIII. Curtea școlăii.—1. Mărimea în m. p.; 2. Afară de școală ce clădiri mai sunt? 3. E îngărădită sau deschisă? 4. Curățenia trebuitoare se păstrează?

IX. Grădina școlăii.—1. Mărimea în m. p.; 2. Ce plante cultivă învățătorul în grădina școlăii? 3. Numărul pomilor roditori altoiți? 4. Din ce ramuri ale agriculturii face învățătorul aplicațiuni cu școlării? 5. Ce exemple demne de imitat presintă grădina școlăii?

X. Gospodăria învățătorului. — 1. Ce unelte de muncă are? 2. Câte capete de vite? 3. Are trăsură? 4. Are vite de muncă? 5. Unde și păstrează recolta? 6. Câte hectare de pământ cultivă anual? 7. Cine se ocupă mai mult de gospodărie în genere, învățătorul sau soția sa? 8. Soția învățătorului, fiind vrednică și capabilă, e în stare să poarte grija gospodăriei ușurând ast-fel pe soțul său în folosul datoriilor sale către școală?

XI. Locul de gimnastică și a exercițiilor libere. — 1. Are școala un loc de gimnastică și de exerciții libere? 2.

Ce aparate de gimnastică sunt în școală? 3. Ce exerciții de întărirea, disciplinarea și ușurința corpului au făcut școlarii în timp de recreații?

XII. Invățămîntul.—1. La ce oră vara și la ce oră earna dimineața și după prânz de ordinar au fost adunați toți copii în școală? 2. No. celor din secții depărtate, care vin cu întârziere la școală? 3. Copiii de alte rituri ce fel de învățămînt religios primesc? 4. Câte compoziții sau făcut anul acesta în fie-care clasă? 5. Ce fel de lucrări manuale s'au exercitat în școală? 6. A avut învățătorul un plan de studiu după care a instruit, sau și a făcut lecțiile fără de o rânduială de mai nainte chibzuită? 7. Calculul de memorie s'a exercitat deajuns? 8. Problemele de aritmetică ce le-au lucrat copiii, au fost practice și luate din viața săteanului? 9. Ce fel de rânduială a ținut în lucrările scrise ale școlarilor? 10. Câte excursiuni instructive au făcut cu școlarii? 11. A cultivat cântul? 12. Au cântat școlarii cântece patriotice sau alte ce nobilează inima omului? 13. Succesele ce le-a avut învățătorul la toate materiile de studiu l'au împăcat cu cugetul? 14. Ce crede, și-a îndeplinit datoria conștiincios; a fost stăruitor; a lucrat cu zelul și însuflețirea ce-î impune profesiunea?

XIII. Starea morală a școalei.—1. No. notelor bune, mediocro și rele; 2. Ce fel a fost purtarea școlarilor în general? 3. Numele școlarilor ce au primit pedepse grave; 4. Pentru ce vine anume? 5. Numărul școlarilor aduși cu d'asila la școală; 6. Ce fel s'au păstrat cărțile și caetele școlarilor? 7. Ce fel de neajunsuri morale predomină tineretului nostru rural? (Inclinarea către minciună, lenevirea, nepăsarea, cuvinte necuviincioase, neascultare, etc.); 8. Opinia învățătorului asupra caracterului și a valorii morale în general a copiilor noștri de țară; 9. Va formula o teză relativă la punctul precedent pentru conferința generală a anului acesta? 10. A dus învățătorul copii Duminicile și sărbătorile la biserică? 11. A suferit învățătorul vr'o agresiune neomenoasă din partea cuiva? 12. A turburat cine-va liniștea școalei? în ce mod?

XIV. Diferite trebuinți ale școalei.—1. Soba (ce fel și în ce stare); 2. Are școala topor, ferăstrău, mătură, un vas sănătos de apă? 3. Cum și-au curățit copii picioarele înainte de a intra în școală?

XV. Igiena școalei.—1. Camera de studiu, e sănătoasă?

2. S'a aerisit și s'a curățit școala în mod suficient zilnic? 3. Ce măsuri a întreprins în favoarea curățeniei școlariilor? 4. A ținut ca ei să vie cu hainele scuturate de acasă la școală? 5. Va arăta anume ce greutate a întâmpinat și câte succese a avut cu privire la igiena școlară; 6. Aspectul sănătății în genere a școlariilor cum i s'a părut? după diferitele anotimpuri—în timpul posturilor mari?

XVI. Instrumente didactice în mâna învățătorului. —

1. Ce instrumente didactice a mânuit învățătorul pentru înlesnirea învățămîntului—glob artificial, aparat de calcul, unități de măsură, tablouri, obiecte în natură aduse de aiurea etc.; 2. Ce încercări practice a făcut cu școlariii? I'a pus să măsoare, să prețuiască din ochi; 3. A dat cărți de citit școlariilor înaintați acasă? 4. A avut neîncetat în vedere că tot ce învață copiii în școală trebuie să aibă ca țintă unică: interesele vieții de țară în parte și interesele naționale în genere? (Țăranul nostru, om capabil de gospodărie și vrednic de a se înavuți prin cinste, muncă și economie, patriot luminat—în puține cuvinte scopul școlii rurale).

XVII. Instrumente didactice în mâna școlariilor. — 1.

Care carte de lectură și care abecedar, gramatică, aritmetică, istorie, geografie, geometrie, carte de religie a introdus? 2. După ce carte au învățat copiii științele naturale? 3. Ce fel de carte de desen a avut în școală? 4. Ce fel de caete de caligrafie? 5. Ce alte caete de exerciții? 6. Au ținut caetele în școală? 7. Au avut copii plăci liniate?

XVIII. Diferite formulare și întocmiri. —

1. Matricula școlii; 2. Catalogul de note; 3. Lista de absențe; 4. Orarul; 5. Programa și planul de studiu; 6. Regulamentele.

Există?
sunt în bună
rânduială?

XIX. Arhiva școlii.—1. Din ce anume acte se compune ea? 2. Actele serviciului sunt ținute în mod regulat? 3. Inventariul coprinzător de toată averea mobilă și imobilă a școlii există? Sunt toate trecute în el în mod regulat? 4. Înainte de a răspunde va revizui-o cu deamănuntul.

XX. Absențările și întreruperile de școală. — 1. Suma absențelor nemotivate în cl. I, II, III, etc.; 2. Suma absențelor motivate în clasa I, II, III, etc.; 3. Suma generală a absențelor; 4. Câte absențe în termen de mijloc vin de școlar pentru tot anul: motivate, nemotivate; 5. De câte ori s'a întrerupt școala prin împrejurări de boală, reparație ne-latimp sau alte împrejurări? 6. Câte ore a absentat învăța-

torul de la școală din cauză de boală, din cauza altor împrejurări ?

XXI. Învățătorul.—1. Numele și pronumele; 2. Data și locul nașterii; 3. Studiile, unde ? 4. Când a eșit din școală ? 5. Când a depus și unde concursul ? 6. Când a fost numit pentru prima oară învățător ? 7. Cât timp servește în locul ce-l ocupă acum ? 8. În ce locuri a mai funcționat și cât timp în fie-care loc ? 9. E numit definitiv, provisor sau e suplinitor ? 10. E însurat, are copii, câți ? 11. Îi ține pe toți copiii acasă ? 12. Ce carieră crede că ar fi mai bine ca să-și aleagă fiii și ficele de învățători ? 13. N'ar fi bine ca să aibe burse cu preferență fiii și ficele învățătorilor de merit și împovărați cu mulți copii ? 14. Ce ocupațiune are învățătorul afară de aceea cu școala ? 15. Dă legei private ? E agent a vre-unei societăți ? scriitor or contabil la cine-va ? 16. Ce face pentru perfecționarea sa continuă ? 17. Ce cărți are în bibliotecă ? 18. La ce jurnale e abonat ? 19. Ce studii îi plac cu deosebire ? 20. Se ocupă cu vre un studiu special ? 21. Cunoaște vr'o meserie ? 22. Care instrument muzical cunoaște ? 23. S'a încercat să cânte cu copiii la Biserică ? 24. Ce fel de gospodărie are, poate ea servi ca esemplu locuitorilor ? A introdus oare-care inovațiuni ? 25. Se bucură de iubirea și stima locuitorilor ? 26. Cu cine are relațiuni mai intime în sat ? 27. Cum și le întrebunțează o-rele libere ? 28. Cunoaște mai deaproape pe sătenii, moravurile lor, mijloacele lor de existență, poveștile, anecdotele și proverbele care se aud în sat, talentele etc. 29. Un învățător capabil, zelos și cu însuflețire pentru profesiunea sa după câți ani ar putea ca să se bucure de roadele muncii sale ? Care i-ar putea să-i fie atunci în puține cuvinte mijloacele în școală și afară din școală ? 30. Salariul anual ? 31. Gradația ? 32. Eventual subvenția ?

XXII. Locuitorii.—1. No. locuitorilor din toată comuna ; 2. Cum privesc ei școala ? 3. Care sunt condițiunile lor de avere în genere ? 4. Câți sunt fruntași, câți de mijloc și câți săraci de tot ? 5. Vițiul beției e întins ? 7. De ce alte viții suferă țeranii ? 8. Copiii sătenilor iaă parte la petrecerile celor mari și în ce mod ? 9. Locuitorii se duc duminicile și sărbătorile la biserică ? 10. Preotul și proprietarul se interesează de școală ? 11. Care cărți cetesc locuitorii știutori de carte ?

XXIII. 1. Ce persoane mai însemnate au vizitat anul acesta școala?

XXIV. 1. Darurile ce le-a primit școala anume: 2. De la ce persoane? 3. Ce s'a făcut cu aceste daruri?

XXV. **Casa de economie.** 1. Casa de economie s'a ținut? 2. Câți școlari au depus bani în mod regulat? 3. Câtă sumă s'a adunat până acum în total? 4. Copii de săteni, sau alții depun bani.

XXVI. **Cheltuiala cu întreținerea școlii și administrarea intereselor ei.**—1. Chiria localului; 2. Reparația și grijitul; 3. Cheltuielile mărunte pentru cancelarie, cretă, mătură, etc.; 4. Incălzitul; 5. Plata servitorului; 6. Ajutoare pentru copiii săraci; 7. Suma ce a fost prevăzută pentru premii; 8. Suma pentru facere și reparare de mobilier etc. 9. Suma pentru cumpărare de instrumente didactice; 10. Suma totală de întreținere; 11. Ingrijește comuna de trebuințele școlii în mod conștiincios? 12. De ce neajunsuri anume a suferit școala anul acesta? 13. Cu i se poate atribui vina?

XXVII. **Solemnitatea împărțirii premiilor.**—1. Ce număr de persoane au luat parte la împărțirea premiilor? 2. Ce persoane mai însemnate au fost prezente? 3. S'a ținut discursuri? 4. Solemnitatea a fost impunătoare? 5. Va alătura lista premianțelor! 6. Ce cărți sau alte lucruri s'au împărțit?

XXVIII. **Propunerile învățătorului.**—Ce măsuri propune învățătorul pentru anul viitor? 2. Relativ la local, mobilier, întreținere, frecventare, igiena școlii, instrumentele didactice în mâna învățătorului și a școlarilor, exercițiile fizice, diferite formulare, arhivă și păstrarea în bună stare a averii școlii; 3. Eventual va face și alte propuneri.

N. B. 1. Răspunsurile vor fi esacte, scrise lămurit și cât se poate de scurt.

N. B. 2. În cazul când în dreptul întrebării nu va fi loc pentru un răspuns complet la întrebare, se va adăogi o coală pe care se va scrie continuarea, cu referire la No.

N. B. 3. O copie a raportului se va păstra în archiva școlii.

Semnătura învățătorului

CURSUL DE LUCRU MANUAL

Domnule Redactor,

Cu onoare vă rog să bine-voiți a face loc în mult stimatul D-voastră ziar următoarele vestiri:

Din cauza căldurilor mari din București *Cursul de lucru manual* ce urma a se ține cu învățetorii în București sub patronagiul onor. Administr. a Domeniului Coroanei, s'a strămutat la *Mălini*, lângă Fălticeni, localitate muntoasă și va avea loc în localul școalei, care este una dintre cele mai frumoase clădiri de pe domeniul Coroanei. Cursurile vor începe la 5 August și se vor termina la 26 August. Se va preda *sculptură în lemn și dogărie simplă*.

Materialul și instrumentele se dau gratis de către onor. Administr. a Domeniului Coroanei care a luat măsură și pentru adăpostirea participanților. Nici o taxă nu se va percepe pentru cursuri. Obiectele confecționate vor aparține participanților.

În zilele de 25 și 26, orele 2 p. m., se vor expune obiectele.

Toți participanții vor fi dispensați de conferințele anuale. Ori ce alte lămuriri se pot cere de la directorul cursurilor Serafim Ionescu, revisor școlar, Fălticeni.

PENTRU ABONAȚII PLATNICI

Ori-care din abonații cari au plătit pe anul V și are lipsă de vre-un No., bine-voiască a-l cere de urgență până se mai află câte-va numere disponibile.

Administrația.

PREMII PENTRU ABONAȚI

Toți abonații „Luminei pentru toți“ după achitarea abonamentului pot avea volumul de Anecdote Populare de Th. D. Sperantia cu preț redus și anume :

1 volum ediția de lux 4 lei în loc de 5 lei

1 volum ediția elegantă 3 lei în loc de 4 lei.

A se adresa la redacție, trimițând prețul scăzut și 45 bani pentru recomandare.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Chitanțe de abonamente la această revistă se află la „Librăria Școalelor“ Strada Lipscani 96, la D-l Arnăuțescu și în pensionatul Eniș Bălțeanu, la D-l I. Georgescu.

TIPOGRAFIA ȘCOALELOR

ENIU D. BĂLTEANU

96. - BUCUREȘTI. - STRADA LIPSCANI, - 96

Acest atelier tipografic fiind bine asortat cu cele mai moderne caractere tipografice și mașini perfecționate, este în pozițiune de a efectua ori-ce lucrări atingătoare de această artă, cu cea mai mare acurateță, promptitudine și *prețuri moderate.*

LA „LIBRARIA SI TIPOGRAFIA SCOALELOR“

se găsesc sau se procură toate cărțile române și streine, tot materialul trebuincios școalelor și cancelariilor, precum și tot felul de obiecte de fantasmie și de lux pentru daruri de anul nou și de zilele onomastice.

De asemenea se pot tipări cărți, registre, jurnale, bilete de nuntă, de botez, de înmormintare, cărți de vizită și or ce fel de lucrări curente și de lux.

Iată câteva scrieri din colecția acestei librării :

	Lei B.		Lei B.
Metodica științelor matematice pentru institutori, învățători și normalști, de V. Gr. Borgovan.	1,00	pedagogică „ <i>Lumină pentru toți</i> “.	
Anecdote populare , de Th. D. Speranția.	4,00	Anul I legat 8 lei și nelegat .	7,—
Anecdote populare , de Th. D. Speranția ediția de lux.	5,00	» II legat	15,—
Cheia cărții sau Abecedar românesc de Th. D. Speranția	0,30	» III legat.	12,—
Studii asupra poezii didactice la Eleni de Eniu Bălțeanu	4,00	» IV legat.	12,—
Cărțilea I din conductorul metodei de a învăța pe copii cu înlesnire citirea și scrierea	0,35	» V legat.	14,—
Lecția I (Floarea) din învățăm. intuitiv.	0,20	» VI abonament pe un an	12,00
Lecția II (Mincea), din învățăm. intuitiv.	0,30	Indreptar teoretic și practic al învățămintului intuitiv de V. Gr. Borgovan, lei 4, iar prin poșta lei	4,20
Lecția III (Cubul) din învățăm. intuitiv.	0,20	Lucrul manual în școalele prim. de S. Ionescu	0 50
Lecția IV (cilindrul, sfera și cercul) din învățăm. intuitiv.	0,20	Poesiile Copiilor , adunate de Maria Eniu Bălțeanu, broșată.	0,80
Carmen Sylva , biografie.	0,40	Cartonată.	1,00
Davila , biografie.	0,50	Legată de lux.	1,50
Cărțilea I din studiul naturii.	0,20	Această cărțică cuprinde poezii române, franceze și germane, potrivite pentru etatea copiilor din clasele primare. Poeziile streine sunt traduse și în românește.	
Discurs asupra stilului de Bufon tradus.	0,30	Carte de rugăciuni , format elegant și portativ, cuprinzând pe lângă toate rugăciunile și orânduile comunicării, liturgiei, etc., Tedeum școlar, Epistolia, visul, etc. Se vinde broșată 1,50. Iar legată cu lei 2,50; 3,50; 4,00, etc.	
NB. Toate aceste 9 bucăți din urmă sunt de Eniu-Bălțeanu. Prin poșta se adaugă 5 bani la aceste mici, 10 bani la scrierile cam de un lei, 20 de bani la cele de la 1,50 în sus până la 3 sau 4 lei. Revista		Conductorul învățătorului de Ioneanu.	1,00
		Istoria sacră p. cl. II și III prim. de Gilorteanu.	0,40